

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXIX Sausis - January 5, 1984 Nr.1

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

O dabar Stockholme Bus toliau kalbama apie taiką Europoje

Vytautas Meškauskas

Sausio 17 d. Stockholme turėtų prasidėti nauja konferencija apie Europos Saugumą ir Bendradarbiavimą. Faktinai tai tąsą prieš 10 metų prasidėjusių pokalbių, vainikuotų Helsinkio Baimiamuoju Aktu, apie kurio nuostatų laikymąsi jau buvo ilgai ginčijamasi Belgrade, dar ilgiau Madride. Toje paskutinėje konferencijoje buvo sutarta šiais metais susirinkti Stockholme pasikalbėti apie karines saugumo priemones — iš anksto paskelbti kur ir kaip bus manevruojama, kur bus perkeliama ar telkiama kariuomenė ir panašiai. Atrodo, kad iš tos konferencijos bus visai išskirtos kalbos apie žmonių teises, ką reikėtų laikyti sovietų laimėjimu, ir ko jie užsispyrusiai

reikalavo ir dėl to, neišeidami iš konferencijų salių, klausėsi apie savo prasilenkimus su žmonių teisėmis. Jei toks buvo jų planas, jis nevisai pasisekė. Mat, amerikiečiams pradėjus gabenti savo vidutinės distancijos branduolinius ginklus į Vakarų Europą, sovietai atsakė susitarti dėl naujų posėdžių datos vid. distancijos ir strateginių ginklų konferencijose, nuo seno posėdžiaujančių Ženevoje. Tai išpildymas sovietų grasinimo: jei tie ginklai bus pradėti gabenti Europon — jokių kalbų, tik sustiprintas ginklavimasis iš jų, sovietų pusės. Iš tikro ne tik nesutarta su dėl posėdžių pradžios, bet palyginti netoli nuo JAV pakraščių pastebėtas sovietų povandeninis laivas, kurio raketos galėtų pasiekti Ameriką. Iki šiol tokie laivai laikydavosi atokiau.

Bet kaip bus su Stockholmo konferencija, kurios sovietai taip norėjo? Kiti 34 tos konferencijos dalyviai jau gruodžio 9 d. sutarė ten pasiūsti savo užsienio reikalų ministerius, o JAV Valstybės sekretorius George Shultz net primygtinai pareiškė vilties ten susitikti su Gromyko. Jei Gromyko ten nuvyks, bus įrodyta, kad sovietų grasinimai dėl naujų ginklų Europoje nėra tokie rimti, kaip jie norėjo juos pavaižduoti. Kitaip sakant, sovietai apsižiūrėjo, kad tokiais grasinimais jie tik europiečius varo į amerikiečių glėbį.

Žinia, ir amerikiečių noras toliau kalbėtis, nėra jų stiprių pozicijų įrodymas. Iš principo, demokratinės valstybės negali vesti stiprios ir pastovios užsienio politikos. Tai labai lengva įžiūrėti Reagano laikysenoje. Pradžioje prileidė, kad ir su atomineis ginklais galima laimėti karą ir kad turėti stipresnes už varžovą karines jėgas nėra bloga, dabar jis kiekvieną progą pareiškia, kad atominis karas nepaliks laimėtojo ir kad jis sutinka derėtis su sovietais, nelaukdamas savo karinio sustiprėjimo programos pravedimo. Taip daryti verčia renkamą prezidentą ar ministrą pirmi-

ninką susidariusios nuotakos. Jos yra tokios, kad atmeta karą, kaip 'politikos tęsimą kitomis priemonėmis', kaip tai buvo suformulavęs vokiečių gen. Clausewitz. Dabar Richardas Nixonas savo naujoje knygoje REAL PEACE (Little, Brown and Co. leidykla, \$12.95) konstatuoja:

"Abi supervalstybės negali įsileisti į karą viena prieš kitą bet kuriuo laiku ir bet kuriomis aplinkybėmis. Kiekvienos pusės karinė galybė karą pavertė pasensiu tautinės politikos instrumentu. Pilno karo — vistiek ar atominio ar konvencionalinio — kaina yra tokia aukšta, kad jį paverčia nepelningu."

Nixonas tačiau labai skiriasi nuo kitų panašios nuomonės reiškėjų tuo, kad iš susidariusios padėties nedaro išvados, kad geriau likti raudonu negu lavonu ar ką nors panašaus — daugiau užmaskuoto ar pagrįžinto. Anot jo negalima užmiršti, kad prie karo neprileidžia tik stiprumas, išlaikant karinę lygsvarą, kaip geriausią priemonę prieš karą, negalima pamiršti, kad sovietų tikslas yra įsigalėti visame pasaulyje be karo. Už tat ir JAV negali sutikti su status quo rytuose palikimu — visomis priemonėmis, išskyrus karą, jos turi stengtis jį pakeisti.

Su tuo iš principo sutinkant, tenka tačiau pastebėti, kad tokiam karui "kitomis priemonėmis" reikalinga ne mažiau stipri vyriausybė kaip ir senos mados karui vesti ir laimėti.

A. A. Lietuvos diplomatinės tarnybos šefas, įgal. min. Stasys Lozoraitis (1898. IX. 5 — 1983. XII. 24).

Pranešimas telefonu iš Romos

Mirė Lietuvos diplomatinės tarnybos šefas min. Stasys Lozoraitis

EMILIJA ČEKIENĖ

Lietuvos diplomatinės tarnybos šefas, buvęs užsienio reikalų ministeris, Stasys Lozoraitis mirė 1983 m. gruodžio 24 d., šv. Kalėdų išvakarėse, Lietuvos pasiuntinybėje Romoje, apsuptas šeimos narių ir iš vyskupo Antano Deksnio

gavęs paskutinį sakramentą.

Su a. a. Stasiu Lozoraitičiu atsisveikinimas įvyko gruodžio 28 d. pasiuntinybėje, kur susirinko apie 50 lietuvių, įvairių organizacijų atstovų iš Romos ir kitų kraštų.

Velionio sūnus Stasys Lozoraitis jr., Lietuvos atstovas prie šv. Sosto Vatikane, trumpai nušvietė savo a. a. tėvo gyvenimą.

Dr. Albertas Gerutis, Lietuvos pasiuntinybės patarėjas Berne, Šveicarijoje, tarė atsisveikinimo žodį Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu.

Mgr. Vincas Mincevičius kalbėjo Italijos Lietuvių Bendruomenės vardu ir Ričardas Bačkis Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės vardu.

Gedulingos pamaldos įvyko šv. Teresės bažnyčioje

(Nukelta į 2 psl.)

Min. Stasys Lozoraitis (dešinėje) su Antanu Liutkum, Lietuvos pasiuntinybės Prancūzijoje sekretoriumi, Paryžiuje 1952 metais.

Sukaktuviniai VLIKo metai

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto valdyba, vykdydama Seimo atstovų 1983 metų lapkričio 13 dieną vienbalsiai priimtą nutarimą Detroite, kuriuo 1983-1984 metai yra skelbiami VLIKo keturiasdešimties metų veiklos sukaktuviniais metais, kreipiasi į viso pasaulio Lietuvių bendruomenes, organizacijas, spaudą, leidyklas bei radijo programas, skatindama, kad 1984 metų bėgyje švenčiant Vasario 16 dienos šventę, būtų prisiminta 1944 metų Vasario 16 dienos VLIKo Deklaracija, kurioje pagrindinis mūsų tikslas yra išreikštas sekančiai:

"LIETUVIŲ TAUTOS LAISVĖ IR LIETUVOS NEPRIKL AUSOMYBĖ YRA TAUTOS EGZISTENCIJOS IR JOS VISOKE-RIOPPOS GEROVĖS BŪTINOJI SĄLYGA".

VLIKo valdyba ragina viso pasaulio lietuvius 1983-1984 metais skirti daugiausia dėmesio į VLIKo ir jo darbo svarbos pabrėžimą ir rėmimą.

Yra pageidaujama, kad visų leidinių, laikraščių, programų ir kitų įvykių datos būtų papildytos, pažymint

"1984 METAI — VLIKO SUKAKTUVINIAI METAI".

Lietuvos sportiniai laimėjimai 1983 metais

Dabartiniai sportiniai atsiekimai daugely sporto šakų, ypač olimpinėje programoje, kasmet kyla. Pasiruošimų apimtis ir dideli krūviai treniruočių, įskaitant sportininkų atsidėjimą ir sporto medicinos nurodymus, laiduoja pažangą. Lietuvos sportininkų pažangumas ir tarptautiniai laimėjimai, kaip ir mūsų kaimynų latvių ir estų, neina valstybių vardu, bet žymesnė ji sporto žurnalai, ypač vakarų Vokietijos, dažniausiai pažymi, kokiai pabaltiečių tautai tas(a) sportininkas priklauso.

Šiandien prasiveržti į elitinio sporto pirmaujančias gretas yra itin sunku, nes ne tik Europos kraštai, bet visi kontinentai stipriai pasispaudė ir lengvų praėjimų nėra.

Mūsiškiams yra nemažai sunkumų su įvairių sporto

LOZORAITIS...

(Atkelta iš 1 psl.)

Romoje. Šv. Mišias koncelebravo Vakarų Europos vyskupas dr. Antanas Deksnys, Mgr. Audrys Bačkis, Vatikano viešųjų reikalų tarybos sekretorius, mgr. Ladas Tulaba, šv. Kazimiero lietuvių kolegijos rektorius ir kiti Romos lietuviai kunigai.

Velionio karstą puošė gėlių vainikai: Lietuvos diplomatinės tarnybos, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės, Italijos Lietuvių Bendruomenės, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos, Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, dr. Alberto Geručio ir kitų asmenų.

Nuliūdime liko žmona Vincenta Matulaitytė-Lozoraitienė ir sūnūs Stasys ir Kazimieras su šeima.

A. a. Stasys Lozoraitis gimė 1898 m. rugsėjo 5 d. Kaune. Mokėsi Kaune, Voroneže ir po I pas. karo Berlyne studijavo teisės mokslus. Nuo pat jaunystės pradėjo dirbti Lietuvos diplomatinėje tarnyboje eidamas įvairias pareigas įvairiose valstybėse atstovaudamas Lietuvą, gindamas jos teises kritiškais momentais. Nuo 1934 iki 1938 m. pabaigos buvo Lietuvos užs. reikalų ministeris. 1939 m. paskirtas nepaprastu pasiuntiniu ir įgaliotu ministriu Romon prie Kvirinalo ir 1940 m. birželio 2 d. jam buvo pavesta eiti Lietuvos diplomatijos šefo pareigas.

Velionis buvo apdovanojamas aukštais Lietuvos ir kitų valstybių ordinais. Yra daug rašes straipsnių įvairių kraštų spaudoje Lietuvos laisvės temomis. Keletą kartų lankėsi Amerikoje ir su politine misija važinėjęs Londonan, Paryžiu, Bonnon ir kitur.

BR. KETURAKIS

šakų inventoriu ir vadinamomis sporto bazėmis, o ypač sporto medicinos tyrimais, kurie padeda nustatyti treniruočių intensyvumą, apsaugo nuo per didelės įtampos ir sportinių negalavimų, kaip raumenų sužeidimų, sąnarių pertempimų, pasekmių kritimas ir kt. Turint labai ribotus išteklius ir matant rusiškas tautas žymiai geriau įsitaisiusias, lietuvių sportinės pastangos įgauna dar svarbesnį vaidmenį, siejant su tautos dvasiniu ryžtu ir gyvastingumo įrodymu. Peržiūrėjime svarbesnius įvykius pasauliniu ir tarptautiniu mastu, plius lietuvių pergalės Sov. S-gos didžiuose renginiuose, kaip spartakijada, krašto pirmenybės ir rinkinių sudėty.

1983 m. didžiausiu pasauliniu sporto įvykiu buvo I-sios lengvosios atletikos pasaulinės pirmenybės Helsinky (Suomijoje), VIII. 7-14 dienomis, kur Sovietų S-gos rinktinės sudėty buvo dvi Lietuvos rusės (ten išaugusios ar atkeltos, dar galutinai nenustatyta), su ypatingais laimėjimais. Anna Kasteckaja-Ambrazienė pasiekė naują pasaulio rek. 400 mtr. barjeriniame bėgime per 54,02 sek., o pasaulinėse pirmenybėse užėmė II viet. (sidabro medalis) ir Galina Murašova irgi II v. disko metime. Čia pat pabrėžiame, kad mūsų šauonioji Navickaitė 400 mtr. barjeriniame, 1983 m. pasaulio geriausiųjų tarpe rikiuojasi 10-je vietoje — 55,64 sek. JAV krašte ji būtų I-ji. Kitos dvi lietuvaitytės bėgikės: Juknevičiūtė 800 mtr. nuotoly — 1:57,5 dvyliktoji pasauly, geriau negu Amerikos žvaigždė Mary Dacker — 1:57,60 ir Baikauskaitė 29-ji — 1:58,6. Atsiminkime, kad 800 mtr. nuotolį žemiau 2 min. yra atsiekę tik 5-6 kraštai pasauly. Čia dar priskaitykime ir šuolį į tolį Butkienės 7,00 mtr. — penkta vieta pasaulinėje klasifikacijoje. Ieties ir rutulio metikės šįmet be jokios pažangos. Vyrai bėgikai ir šuolininkai į jokią, net ir II-os klasės tarpt. lygį nepatenka. Tai ilgametė stagnacija per visą okupuotą laikotarpį, su mažais švystelėjimais. Mėtymuose (vyrų kl.) džiugios naujienos. Kazlauskas rutulio stumime — 21,17 mtr., vienuoliktas pasauly, Stukonis — 20,57, 25-tas ir Pušinaitis — 20,23, 29-tas. Vos aštuonių kraštų rutulininkai permeta 20 mtr. ribą. Būdinga, kad latvis Janis Bojars (21,40) ir Kazlauskas Sov. Sąjungoje šįmet yra geriausias. Pirmu kart sporto istorijoje trys lietuviai pasaulinėje lentelėje. Tai bu-

vusio Lietuvos rekordisto Plungės nuopelnai. Diskininkų tarpe Urbartas — 66,64 mtr. dvyliktuoju ir Sovietų Sąjungos krašte II-ju. Graži prošvaistė, nors dar daug trūksta ligi 80 mtr. tai Viluckio kūjo metimas — 77,50 mtr. Joks amerikietis ar kanadietis nepatenka į 75 ribą. Tai rusų tvirtovė nuo seniau. Ietinininkų mes neturime nei vieno, kuris mestų per 85 mtr. Keista, kad ligi šio meto niekas nepasimokė iš latvių, kurie ilgus laikus (po II karo) turi svarų žodį pasauliniame ir olimpiniam forumė.

Plačiausio atgarsio ir tautinio pasididžiavimo laipsnis — krepšinis. Kauno žalgirio komanda II-ji v. Sovietų Sąjungos pirmenybėse nepatenkino tautos lukesčius — I-sios vietos, bet niekas iš mūsų išeivijoje nei puse lūpų neužsiminė, kad abejas rungtynes Kaune, kurios lėmė nugalėtojo titulą, teisėjavo rusai. Juk vienos baudos metimui nesunku duoti 2 taškus — du metimus, ypač norint išlyginti ar persverti, taigi ir paskutinių rungtynių lygiosios, tą prielaidą patvirtina. Dabartiniu metu žalgiris I-ji pirmenybių ratą baigė pirmuoju, su žymiu pranašumu. Šalia žalgiriečių sunkiai iriasi Vilniaus Statybos vyrai. Vilniaus Kibirkšties ir Kauno Politechnikos krepšinininkės rungtis Sovietų Sąjungos pirmenybėse. Nors ir su kai kuriais treniruočių sunkumais, bet treneriai Valentinas Kanapakis (Kibirkšties) ir Vidas Virbickas (Politechnikos) turi vilčių, kiek įmanoma, užimti atitinkamai geresnę vietą. Žalgirio futbolininkai po ilgų metų vėl paeik į aukščiausią lygį, I-ji ratą baigė I-siais, ką sunku buvo tikėtis, galutinėje pirmenybių lentelėje užėmė penktą vietą, o buvo teisingai planuota — išsilaikyti I-je šešiukėje iš 18-kos komandų. Tai gana pajėgi pergalė "naujakūrių" pastogėje. Sustiprėjęs yra ir tinklinio žaidimas, ką matome iš kai kurių išvykų į kitus kaimyninius komunistinius kraštus.

Šaudymo šakoje — pistoletų rungtys, Vladas Turla, kaip 1982 m. pasaulio rekordistas ir Aukšė Treinytė — Europos čempionė (komandinėje įskaitytoje, šįmet kiek susilpnėję rezultatais, bet greičiausiai pateks į 1984 m. Los Angeles olimpinis žaidimus, Sovietų Sąjungos rinktinėse.

Pirmas ir labai netikėtas šuolis į pasaulio viršūnes, tai slidininko Algimanto šalnų triumfas pasaulio ir Sovietų Sąjungos biatlono rungtyje, laimint pirmenybių nugalėtojo vardą. Šias

■ Iš kitos pusės

Gruodžio 4 d. vilniškė TIESA, rašydama apie "psichologinį karą prieš socializmą eteryje", ilgiau sustoja prie Laisvės ir Laisvosios Europos radijo transliacijų į Lietuvą. Jose dirbą:

"...įtūžę išdavikai: Lietuviškų laidų vadovas Kąjetonas Čeglinskas, jau JAV gimę Kęstutis ir Saulius Girnai, 'didysis Lietuvos žinovas' Aleksandras Kacas, iki giminių Izrealyje taip ir nenuvažiavusi Aušra Marija Sluckytė-Jurašienė, Lietuvoje už antitarybinę veiklą ne kartą teistas Kęstutis Jakubynas, šeimyninės laimės svetur beieškanti Violeta Rakauskaitė... Tai žmonės, kurie negali pasikeisti — nebent už daugiau dolerių gali daugiau meluoti."

Iš kitos pusės žiūrint toks pykčio išsiliejimas liudija, kad aukščiausiai minėti neblogai atlieka savo uždavinį. Jei jie iš tikro tik meluotų, nereikėtų į jų kalbas kreipti dėmesio. Tik negalint atsikirsti iš esmės, griebiamasi asmeniškumo, gimimo vietos ar tautinės kilmės pabrėžimo. Diskusijų naudai tačiau prileiskime, kad iš tikro meluojama. Geriausia priemonė melams išsklaidyti yra tiesos konstatavimas. Teoriškai, tiesa geriausiai išsiaiškinti vietoje, bet kaip tik to TIESA daugiausiai bijo.

Tame pačiame straipsnyje, pastebėjusi, kad Eglė Juodvalkytė, pristatyta kaip tos radijo programos bendradarbė, diskusijose dėl lankymosi Lietuvoje "vaduotojų" spaudoje parašė:

"važiuokime į Lietuvą ne vien su skudurų pilnais lagaminais, o apsišarvavę knygomis, informacija... Pasistenkime klausytis, o ne vien tik kalbėti. Reikia būti pastabiems ir atidiems"

— TIESA taip lengvai suprantamus žodžius savaip išverčia. Girdi, Eglė raginanti:

"važiuokite šnipinėti, platinti priešišką tarybinę santvarką literatūrą, rengti IDEOLOGINES DIVERSIJAS..."

Kitaip tariant, važiavimas Lietuvon pasidairyti ir pasiklausti, kad tuo būdu pačiam patyrus tiesą, jau laikamas šnipinėjimu, "ideologinės diversijos rengimu", bendradarbiavimu su CIA. Ar tokie priekaištai neslepia noro neleisti konstatuoti tiesos? Ir kur tokiu atveju ją patirsi? Tik "TIESOJE" su kabutėmis? Juk tai propagandos organas, kuriam mažiausiai tinka tas vardas. Tiksliau jį būtų vadinti MELAS.

(vm)

pergales dar tvirčiau paremia nesenai atsiekti laimėjimu 1983 m. pradžios sezono, kai Novosibirske stipriausių rusų, čekų ir bulgarų tarpe, 15 klm. nuotolį kaunietis A. šalna laimi per 36:42 min. Jeigu pagerins šaudymą, o tas įeina į biatlono rungties sudėtį, tai ateinančiuose žiemos olimpinuose žaidimuose Sardjeve (Jugoslavijoje), gali užkopti ant laimingųjų pakopos (pjedestalas ant kurio užlipus pirmiesiems trims įteikiami medaliai).

Plaukikai: Robertas Žulpa, ku kart Europos čempionas ir Aiškutė Buzelytė, rimti kandidatai į Sovietų Sąjungos rinktinę. Buzelytei reikia (mažiausiai) numušti 4-5 sek. 200 mtr. krūtine (plaukimas) o tas jau veik neįmanoma per likusius 7 mėnesius, kad patektų į olimpinę baigmę.

Ypatingai džiugūs ir garbinga žinia, tai Valdo Kazlausko (studentas) atsiektas Europos 20 klm. ėjimo rekordas, per Maskvoje praveistas Dinamo X-tasias pirmenybes. Gražiai nuaugęs ir turintis švarų ėjimo stilių, ši nuotolį praeina per 1 val. 20 min ir 39 sek. (ankstesnė pasekmė — 1:20:51 buvo rytų vokiečio R. Vaigel). Pasaulio rekordas meksikiečio D. Bautista — 1:20:06 val. Įsidėmė-

tina, kad rusai, rytų vokiečiai, meksikiečiai, dalinai čekai, italai ir ispanai, paskutiniame 5-ty dominuoja pasauly.

Ritminės gimnastikos Europos čempionė 1982 m. Dalia Kutkaitė, ką tik 1983. XI. 11-13 dienomis Strassburge) praėjusiose pasaulio pirmenybėse laimi du bronzos medalius (III v.): už pratimą su lanku ir kuokelėmis. Galutinėje įskaitytoje už visus keturis pratimus (juosta ir kamuolys) Kutkaitei teko IV-ji vieta, nes pirmosios trys vietos buvo bulgarų laimėtos. Taip, XII 18 d. teko matyti šių pirmenybių dalį ištraukų JAV televizijoje, kur Dalia Kutkaitė du kartus buvo parodyta (su kuokelėmis ir juosta), pažymint jai ketvirtą vietą. Pasaulyje šiuo metu bulgarėms, rusėms ir mūsų D. Kutkaitei, jokių rimtesnių varžovių nėra.

Apie irklautojus(as), kurie šiais metais stipriai pasireiškė, reikia atskiros studijos. Lygiai tą pat turime pabrėžti apie futbolininkų ir krepšinininkų prieauglį, su kilniais 1983 m. atsiekimais. Tai ryškesni pavergtos Lietuvos sportiniai laimėjimai 1983 eigoje. Tikime, kad olimpiniai metai (1984) dar daugiau sukaups sportinio kraičio!

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscrip-
tion per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro nu-
merio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespaus-
dinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
tūrinį ir kalbą redakcija neatsako.**ŽENGIANT Į 1984 METUS**

Metų tėkmėje žmonės di-
deliu tempu skuba gyventi,
skuba kiekvienas bėgti įvai-
riais ir skirtingais gyvenimo
keliais ir vingiais, likimo
blaškomi, nesuspėdami
stabtelėti nei pagaltoti, pri-
siminti brangius ir artimus
asmenis, kurie kenčia dvasi-
sines ar fizinės kančias. Ne-
suspėdami pažvelgti į save
nei prisiminti, ar mūsų pa-
sirašytas gyvenimo kelias
teisingas ir garbingas, ar gy-
vename tik sau ar bent ma-
žą įnašą neapmokamam dar-
bu, pastangomis poilsio lai-
ko ar lėšų dalį skiriame ir
aukštesniems tautiniams
tikslams.

Kiekvienais metais vieniems
neša ateitį, kitus grąžina į
praeitį. Tai viena metuose
diena, kurioje sustojam,
žvelgiame į save ir susi-
mąstom, ką praeitais me-
tais praradom, kas ateinan-
čiais laukia. Ką nuveikti,
kokių klaidų išvengti asme-
niškam ir organizaciniam
gyvenime.

Kaip šeima taip pat or-
ganizacija ir tauta metų
tėkmėje išgyvena skaudžių
ir džiaugsmingų įvykių, iš-
kilusių momentų, kurie turi
lemiamos reikšmės ateičiai.
Skausmo ir liūdesio mo-
mentai užgyja, nueina už-
marštin, iškilioji suteikia
ryžto, energijos ir pagreiti-
na žingsnius į laimėjimą.

Praeitieji metai daug
šviesių ir niūrių dienų įpy-
nė į mūsų tautos ir išeivijos
buitį. Peržengiant naujų
metų slenkstį vyresniųjų
mintimis perbėga jausmas
tartum kažkas nesugrąžina-
mo nuėjo ir niekuomet ne-
besugrįš. Jų mintys kryps-
ta į praeitį, kuo nueinan-
tieji metai buvo atžymėti:
džiaugsmu, skausmu ir aša-
rom, pilka kasdienybė bei
rūpesčiais ar kūrybiniais
darbais ir laimėjimais?

Praeitieji metai pasižy-
mėjo ne eilinių sukačių at-
žymėjimais. Viena iš reikš-
mingųjų buvo lietuvių laik-

Šv. Kalėdų ir Naujų Metų proga Bendras
Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas sveikina visus
lietuvius plačiai pasklidusius laisvame pasaulyje,
laisvės išsiilgusius sąžinės kalinius okupuotoje
tėvynėje ir Sibiro tremties kankinius. Visiems
linkime dvasinės ramybės, o kenčiantiems vergi-
joje — stiprybės ir vilties.

BALF'as dėkoja visiems veikėjams, rėmė-
jams, lietuvių spaudai ir radijo valandėlėms, ku-
rių darbo, pastangų ir paramos dėka galime sėk-
mingai tęsti lietuvių šalpos darbą. Džiaugiamės,
kad šių metų bėgyje, kaip ir ilgus metus praei-
tyje, galėjome padėti daugeliui nelaimingųjų už
Geležinės Uždangos ir įvairiuose pasaulio kraštuose,
įnešant broliškus meilės šilumos jų tamsesnėse
buities valandose.

Pasitikėdami lietuvišku jautrumu artimui ne-
laimėje ir giliu tautiniu susipratimu, su stiprio-
mis viltimis žengiame į Naujuosius ir BALF'o
veiklos 40-tuosius sukaktuvinius metus.

**BENDRO AMERIKOS LIETUVIŲ ŠALPOS
FONDO CENTRO VALDYBA**

Maria Rudienė, pirm.
kun. Ansas Trakis
kun. Antanas Zakarauskas
Aldona Daukienė
Albinas Dzirvonas
Ona Jokūbaitienė
Kostas Čepaitis
Faustina Mackevičienė

**VLIKO ir PLB
pareiškimas**

VLIKO ir Pasaulio Lietu-
vių Bendruomenės valdybų
sudarytų komisijų nariai
1983 m. gruodžio 17 d. tu-
rėjo Chicagoje pirmą pasi-
tarimą tų veiksmų santy-
kiams išlyginti ir darbams
suderinti.

Komisijų pasitarimai vy-
ko tautos laisvei atgauti di-
delio rūpesčio dvasioje.

Pasitarimų dalyviai sutarė:

1. VLIKas ir PLB savo
tarpusavio santykius grin-
džia lietuviško solidarumo
dvasia ir abipuse pagarba
jų vykdomiesiems darbams.

2. VLIKas ir PLB nesiki-
ša į vienas kito organizaci-
jų pagrindus.

3. VLIKO ir PLB parei-
gūnai vengia žeminti vieni
kitų garbę ir autoritetą.

4. VLIKas ir PLB valdy-
bos, reikalui esant, tariasi
Lietuvos laisvinimo klausimais
ir su tuo surištos veiklos
derinimu.

5. VLIKO ir PLB bendra-
darbiavimas ir veiklos deri-
nimas vykdomas per jų val-
dybas ar valdybų atstovus.

6. VLIKO ir PLB valdybų
sutarimu kviečiamos veiksmų
konferencijos White
Plains konferencijos 1974
metų tvarka.

Komisija paliko eilę klau-
simų svarstyti kitam pasi-
tarimui.

Šie susitarimai perduoda-
mi tvirtinti VLIKO ir PLB
valdyboms.

Pasirašė: VLIKO Komisi-
jos nariai: Liūtas Grinius,
Teodoras Blinstrubas, Vla-
das Šoliūnas ir PLB Komisi-
jos nariai: Alg. S. Gečys,
Kazys Ambrozaitis ir Juo-
zas Danys.

VLIKO valdyba 1983 m.
gruodžio 21 d. šį pareiški-
mą patvirtino.

rašio "Aušros" 100 metų
sukaktis.

Kan. Juozo Tumo-Vaiž-
ganto 50 metų mirties pa-
minėjimas.

Pasaulio Lietuvių Ben-
druomenės suorganizuotos
Lietuvių Dienos Chicagoje.

Vyriausio Lietuvo Išlais-
vinimo Komiteto suakty-
vinis seimas Detroite.

Ir kiti įvairiose vietovėse
surengti didesni ar mažes-
ni minėjimai, suvažiavimai,
parodos, kultūrininkų ir vi-
suomeninkų pagerbimai.

Visa tai išjudino beveik
viso pasaulio lietuvius.

Žvelgiant į praėjusių me-
tų tiek daug atliktų darbų,
žinome, jog visa tai nėra
vien tik sudarytų komitetų
nuopelnas. Tai priklauso vi-
soms organizacijoms, visai
lietuvių visuomenei, spau-
dai ir radijo valandėlėms.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Inž. Juozas Danys (PLB atstovas) pasirašo susitarimo Vli-
ko-PLB pareiškimą. Šalia stovi Vliko atstovas Teodoras Blin-
strubas.
Dr. K. Ambrozaičio nuotr.

Šis bei tas
Skirpstas

Mes vis dar patys save nuvertinam, tebetikėdami svetimųjų
sukurtais šališkais mitais. Ir nejaudrumas, kad į spaudoj prasly-
dusią netiesą niekas nereaguoja. Lyg mums nesvarbu, kad esam
pažeminami. O gal apie save patys nedaug teismanome. Ir nesi-
domime.

Tėv. Žib. nr. 21 P. Lelis. gretindamas mus su latviais, taip
rašo: "Prieš I Didįjį karą Rygoje latvių buvo veik netoli pusės,
o Vilniuje lietuvių tik 2%". Iš kur ištraukta ši "antis"? Ji iš-
kreipia istorinę tiesą. Be abejo, tai iš gausių lenkiškų "šaltinių",
kurie jau ilgus metus skelbė, jog lietuvių tautos nėra, tik lenkų
pakraščio tarmė. Jie vis dar nesidrovi kartais pareikšti, kad Tel-
šiai, Panevėžys ar Ukmergė — lenkų miestai...

• O iš tiesų prieš I D. karą Vilniuje, vos spaudą atgavus,
ūmai pražydo plati kultūrinė ir visuomeniškai reikšminga lie-
tuvių veikla. Tik paskaitykim LE, kiek ten įsikūrė draugijų.
Ne tik inteligentų, kaip L. Mokslo draugija, bet ypač daug vie-
tinių, eilinių žmonių: tarnaičių, darbininkų, amatininkų, biti-
ninkų, blaivybės, kooperatinės, vartotojų, šalpos ir k. Pasižy-
mėjo ir kultūrinės: Aušra, Dailės draugija, Šviesa, Vilija, Vil-
niaus Aušros Vartų apšviet. d-ja, Rūta, Rytas. Ten telkėsi ir
mūsų partijų centrai su būriais narių. Rusų valdžiai trukdant,
lengviau reikštasi per šalpos, globos, prieglaudų organizacijas.
Taip V. L. Labdaros draugija 1915 m. jau išlaikė 47 bendrabu-
čius su šimtais lietuviukų, turėjo 11 valgyklų, dar prieglaudų,
amatų dirbtuvių, rengė paskaitas, koncertus, vaidinimus, o cho-
ras — 100 narių! Vilniuje išėjo visa eilė laikraščių, kol bolše-
vikai ar lenkai uždarė. Taigi, ten lietuviai buvo gausūs, nes
koncertam ir spektakliam žmonių netrūko. Pvz. vien Rūta 1909
m. suruošė 86 vakarus (taip tuomet vadinti kultūros renginiai)
— vaidinimų, paskaitų, koncertų, parodų ir k. Jei būtų maža
lietuvių, argi rengtų tuščiom salėm? Ypač sėkmingi chorai ro-
do, kad masėse netrūko žmonių, net ir jaunimo, kuris brangino
lietuviybę, nors lenkai jūliai niekino "litvomanus".

Liet. mokytojų sąjunga 1905 m. sušaukė Vilnių suvažiavi-
mą, leido knygas, vadovėlius. Neturtėlių vaikų globos draugija
veikė nuo 1906 m., įsteigė dviklasę mokyklą dėstoma lietuvių
kalba.

• Rytų Lietuva (1980 m., red. Algirdas Budreckis) tiksliai
paduoda tas skirtingas statistikas, nes jų autoriai lenkai ar rusai
vis savaip tempė į šalį. Bet apie 1900 m. lietuvių vis buvo bent
pusė gyventojų, o lenkų daug mažiau. Žinoma, kai aklas šovi-
nistas kada įsisuko, lietuviai "išnyko". Pvz. lenko Čynskio sta-
tistikoj visi Vilniaus miesto katalikai užrašyti lenkais! Rusai
regis mažiau melavo ir 1897 m. surašyme Vilniaus apskrity lie-
tuvių rado triskart daugiau nei lenkų. Betgi įvairių jaltbžkovs-
kių moralinis teroras žiauriai persekiojo. Ir tokiom nuotai-
kom pvz. po II pas. karo Seinuose niekas neišdrįso užsirašyti lietuviu
(grėse tremtis ir mirtis), o klebonas buvo patenkintas: matote,
čia lietuvių visai nėra!

• 1944 m. okupantam keičiantis, Vilniaus krašte veikusi
lenkų Armija Krajova "lietuvius laikė savo mirtiną priešu ir...
be toliaus žudė mokytojus, kooperatyvų steigėjus ir vedėjus.
apskr. valdybos liet. personalą, net kunigus, kurie sekmadie-
niais išdrįso sakyti lietuviškus pamokslus", — taip rašo inž.
Alg. Mošinskis Tėv. Žib. nr. 46. minėdamas pokalbį su Izraelio
atsargos generolu Rudnickiu-Aradu (kilęs nuo Švenčionių iš,
Vilniaus geto pabėgęs pas partizanus). Tos A. Krajova vadas
galop savo žudymų vaisius atraportavo: Vilniuje lietuvių jau nė
vieno neliko! Vadinas, jo tikslas pasiektas. Ar tokiom "statisti-
kom" turim tikėti?

Ta proga dar įdomų faktą pastebi Mošinskis, kad tada Lie-
tuvai vokiečių priskirtose Lydos ir Ašmenos apskrityse net 67%
mokėjo lietuviškai ir užsirašė lietuviais.

1939 m. Vilnių atgavę, ten radome — ir po lenkų teroro! —
dar bent 40% lietuvių. Tik karui einant daugelis nedrįso išsi-
duoti: o gal dar grįš lenkai? Ir kruvinai baus už lietuviybę. Tik
netyčiom kuris prisitarė esąs lietuvis, kaip toki Giedroic, Dow-
nar, Zemoic, Virpszo...

Žinoma, ne bloga valia, tik storaodis apkerpėjimas mus
laiko pririšęs prie svetimų mitų ir kieno kito pakištų "statisti-
kų", kad patys tingime teisingų faktų paieškoti.

TRAUKINIŲ | POLIARINĖ VASARA... (10)

Henrikas Stasas

Stockholmo operos rūmai

Didingi operos rūmai čia puošia Baltijos pakrantę jau nuo 19 šimtmečio. Reikia pasakyti, kad teatras ir opera Švedijoje pasireiškė gana vėlai. Tik 18 šimtmetyje pirmą karališkąjį teatrą įkūrė karalienė Luiza Ulrike prie Drottningholm pilies. O savo klestėjimo laikotarpi šis teatras pasiekė tik Gustavo III valdymo laikais.

Karalius Gustavas III buvo labai temperamentingas valdovas ir nepaprastai mėgo meną, literatūrą, teatrą ir kaukių balius. Tuo tarpu karalienė, kuri buvo kilusi iš danų karališkos šeimos, buvo labai konservatyvi ir skaitė teatrą nuodėmingu žaismu. Tačiau, nežinūrint tokio karalienės nusistatymo, Stockholme tuo metu klestėjo teatras, menas ir architektūra, kuri tuo metu daugiau reikšė baroko stiliuje.

Karalius, matyt, tada turėjęs nemažą įtakos visose meno srityse, kad to meto barokinį stilių švedai net vadindavo 'gustaviniu'. Ypač su Stockholmo opera karaliaus ryšiai tada buvo labai tamprūs ir, atremontavęs pokylių salę, jis įkūrė ten pirmą Švedijos operą. Atidarymo proga 1773 metais čia buvo pastatyta opera pagal paties karaliaus parašytą libretą.

Kilusi Prancūzijoje revoliucija palietė karalių Gustavą III ir kartu Stockholmo operą. Stockholme taip pat pradėjo reikštis neramumai, nes Gustavas III turėjo nemažai priešų švedų diduomenės tarpe - tėvui mirus jis paleido parlamentą ir pasiskelbė absoliuti-

niu valdovu krašte. Jo priešai laukė tinkamo momento atkeršyti karaliui. 1792 metais kovo 16 d., kaukių balius metu operos rūmuose, karalius Gustavas III buvo Ancharstroem nužudytas.

Ši skaudų įvyki jautriai išgyveno jo sūnus, sosto ipėdinis Gustavas IV, kuris tuoju uždarė Stockholmo operą ir ruošėsi ją net nugriauti. Taipgi, po šio įvykio, daugelį metų operos scenoje buvo užgesusios rampos šviesos. Tik Gustavo IV sesers Sofijos Albertinos pastangomis opera vėl pradėjo veikti ir jos rūmuose vėl sušvito kristaliniai sietynai. Tačiau Stockholmas nesitenkino senąja opera ir 1892 metais senasis pastatas buvo nugriautas ir jo vietoje iškilo nauji rūmai, kurie ir dabar puošia nuolat bangojančią Baltijos krantą.

Prancūzų autorius Daniel Auber vėliau šią tragišką Gustavo III mirtį įamžino savo veikalė 'Le Bal Masque ou Gustave III'. O kompozitorius Giuseppe Verdi ta pačia tema sukūrė žinomą operą 'Un Ballo in Maschera' (Kaukių balius). Tačiau ši opera ilgą laiką Stockholme nebuvo statoma, nes švedai matyt nenorėjo scenoje kartoti skaudų istorinį įvyki. Amerikiečiai, taip pat nenorėdami priminti švedų karaliams šį nemalonių įvyki, operos tekste Gustavą III pakeitė gubernatorium Ricardo. Neprisimenu, kuris jų yra lietuviškam operos tekste, tačiau švedai dabar šią operą stato originalia versija.

Būnant mums Stockholme operos sezonas, žinoma, jau buvo pasibaigęs, tačiau operos

rūmuose išėjusius metus veikia garsus restoranas Operakaelaren. Nors pradžioje jis buvo, kaip paprastai operose, tik saldumynų ir gėrimų bufetas, tačiau vėliau išsivystė į pilną restoraną ir dabar laikomas vienu geriausiu ir prabangiausiu restoranu visoje Europoje.

Nuo operos rūmų tęsime kelionę toliau Rgeringsgatan į Stockholmo centrą, kuris apima keletą kvartalų, įsiterpusių tarp Hamngatan ir Kungsgatan gatvių. Siame rajone sukoncentruotos ir didžiosios universalinės krautuvės, kaip Nordiska Kompaniet ir Ahlens Be to, kaip Europoje daug kur įprasta, viena prekybos gatvė visiškai uždaryta automobilių judėjimui ir paversta didžiulių prekybos centru. Vienam šios gatvės gale yra didelė aikštė, su plačiais į visas puses trykštančio vandens fontanu. Stockholmas labai plačiai pasinaudojęs trečiaja dimensija ir daug miesto įrengimų yra nukėlę į požemį. Daugumas gatvių nėra nei plačios, nei ilgos, nes miestas čia išsidėstęs ant 14 salų, kurias jungia 50 tiltų. Viena iš didesnių gatvių yra Kungsgatan, kuri taip pat pasižymi judria prekyba ir pramogom.

(Bus daugiau)

ST. LOUIS

IŠ ALT S-GOS SKYRIAUS VEIKLOS

Po ilgesnės pertraukos, pailsėjęs nuo praėjusios vasaros rekordinių karščių, ALT S-gos St. Louis skyrius vėl pradėjo krutėti. Gausus narių susirinkimas, skyriaus pirmininkės Mėtos Kikutienės prarastas, aptarė einamuosius reikalus, išklaušė pranešimų ir nustatė veikimo gaires.

Inž. Jono Gumbelevičiaus ir jo žmonos nuopelnai skyriui ir Tautinei Sąjungai buvo užgirti ir skyriaus narių nutarimu juodu abu buvo išrinkti ALT S-gos St. Louis skyriaus Garbės nariais.

Broniui Tiškui pasiūlius, pasiūstas padėkos laiškas Carl Gershman, už jo pastangas pabaltiečių reikaluose Jungtinėse Tautose. Pirmininkė pranešė apie St. Louis mieste įvykusius Pasaulio Grožio Karalaitės rinkimus, kuriuose ji buvo viena iš priėmimo rengėjų, dalyvavo kandidačių baliuje ir turėjo progos palydėti Suomijos gražuolę. Juodvi turėjo laiko pakalbėti apie abiejų tautų geopolitinę padėtį, bei palyginti Suomijos ir Lietuvos reakciją į Sovietų Sąjungos užmačias 1939-1940 metais. M. Kikutienė palydėjo jos vyras Kristupas Kikutis, mūsų skyriaus narys, o taip pat Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio pirmininkas.

Ir šiais metais skyriaus

Lietuviai esame vieni —
Lietuvių Fonde ar esi?

LIETUVIŲ FONDAS

LITHUANIAN FOUNDATION, INC.

3001 W. 59th Street • Chicago, IL 60629 • (312) 471-3900

1983 m. lapkričio mėn.

Santrumpos: atm. įn. — atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio — įamžintojas, įm. — įmokėjo, atst. — atstovauja, asm. — asmuo, igal. — igaliojinis, suma po pavardės — įnašų iš viso.

2x	\$10.00	Brazauskas Juozas atm. įn.: Valterienė Elena, \$10; Strungys Juozas atm. įn.: Pupelis Jadvyga, \$20.
1	\$25.00	Jančiauskas Povilas ir Stasė, \$325.
1	\$40.00	Lietuvos Agronomams Sibiro Kankiniams Pagerbti Stipendijų Fondas: Juozo Duoblio atm. Adelė Duoblienė, \$8,795.37.
1	\$50.00	Juzelskis Antanas ir Stasė, \$400.
1	\$87.54	Norėla Antanas testamentinis palikimas, \$19,033.80.
12	\$100.00	Brazis Algirdas ir Aldona, \$100; Drunga Mykolas, \$100; Karasas Julius ir Natalija, \$200; New Yorko Lietuvių Gydytojų Draugija, \$500; Palevičienė-Grauzinytė Domcelė atm. įn. įrašė dukrė 100-jo gimtadienio progą, \$100; Petreikis dr. L. D., \$100; Pupelis Adolfas (miręs) ir Jadvyga, \$1,900; Remienė Marija, \$900; Stradas Voldemaras Arnold, \$100; Varnelis Apolinaras ir Jadvyga, \$1,800; Vasaitis Alvydas ir Vitalija, \$200; Venezuelos Lietuvių Draugija, \$500.
1	\$130.00	Orentas Juozas ir Rasa (mirusi) atm.: Ankai Viktoras ir Gražina \$25, Rugieniai Vytautas ir Jurina \$25 ir 6 kiti, \$230.
1	\$171.89	Ba,ys Karolis atm. įn.: Balienė Stefaniya, \$1,000.
5	\$200.00	Akšys Jonas atm. įn.: X, \$200; Ambrozaitis dr. Kazys ir Marija, \$4,180; Dirks Vytenis ir Angela, \$200; Markelis Adolfas ir Aldona, \$400; X, \$1,500.
1	\$300.00	Baras Stasys ir Elena, \$2,000.
1	\$500.00	Momkus Vaclovas ir Margarita, \$900.
1	\$694.00	X, \$66,701.58.
1	\$750.00	Narbutis Petras atm. įn.: Narbutių šeima, \$990.
1	\$960.00	Rugienius Albina ir Jonas atm. įn., atst. Algis Rugienius, įm. Geldžiai Stasys ir Danutė \$100, Griškečiai Petras ir Ona \$50, Klitoriai Jonas ir Irena \$25, Kudzmiene Genutė \$40, Lingienė Albina \$30, Modestai Cesaris ir Genovaitė \$40, Paulionis Vincas \$30, Pliuskoniai Kęstutis ir Onutė \$40, Raukiai Vytautas ir Birutė \$50, Ribinkai Jurgis ir Ona \$30, Rugieniai Vitas ir Jurina \$100, Stankai Kostas ir Vidas \$50, Simokaiciai Eugenija ir Algis \$40 ir 25 kiti, \$2,322.
1	\$1,000.00	Kaunas dr. Ferdinantas ir Vanda, \$7,600.
1	\$15,211.78	Stevens Anna ir Peter atm. įn.: Stevens Peter testamentinis palikimas, \$15,211.78.
Iš viso		\$22,140.21

Lietuvių Fondas įžengė į trečią milijoną ir pagrindinis kapitalas 1983.XI.30 pasiekė 2,658,549 dol. Gautomis palūkanomis parėmė meną, lietuvišką švietimą, kultūrą ir jaunimą 1,181,586 dol. Palikimai sudaro svarbią Lietuvių Fondo kapitalo dalį. Iki 1983.XI.30 palikimais gauta 749,999 dol.

Sudarykite testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui. Testamente įrašykite šį tikslų pavadinimą:

„LITHUANIAN FOUNDATION, A NOT-FOR-PROFIT,
TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION,
3001 WEST 59TH STREET, CHICAGO, IL 60629“.

Visi statykime Lietuvių Fondą, nes gautomis palūkanomis remiamas lietuviškas išlaikymas.

nariai papuošė lietuvišką eglutę istoriniuose senuose Teismo Rūmuose, St. Louis mieste. Prie dekoravimo šiaudinukais prisidėjo skyriaus nariai: Mėta ir Kristupas Kikutis ir Vanda ir Vladas Tervydžiai.

1983 m. tradicinis rudens vakaras buvo suruoštas gruodžio 3 d. P. ir A. Švareų namuose. Nariai ir

svečiai, iš plačios apylinkės suskridę, gardžiavosi ponių paruošta vakariene, pasiūlinksmo, pasiūnekučiavo ir nutarė paremti Dirvą, padidinant skyriaus įnašą Vilties draugijoje šimtu dolerių. (p)

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ą

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

FSLIC

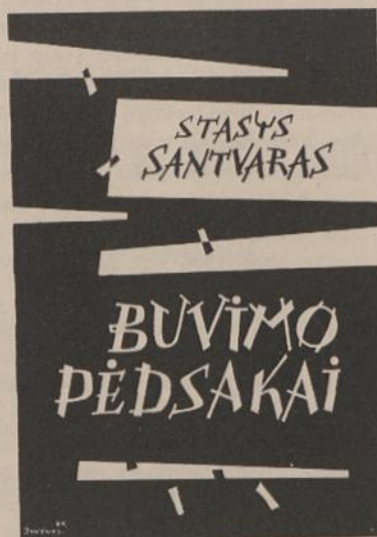
Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

STASIO
SANTVARO
AŠTUNTOJI
LYRIKOS
KNYGA

BUVIMO
PĖDSAKAI

Kietais viršeliais su aplanku dail. V. K. Jonyno ir autoriaus portretu, 168 psl. Išleido Vilties leidykla Clevelande. Kaina 8 dol.

— — — — — I Š K I R P T I — — — — —

Siunčiu 8 dol. ir prašau atsiųsti Stasio Santvaro aštuntąją lyrikos knygą BUVIMO PĖDSAKAI. (Vilties draugijos nariams kaina 6 dol.).

Persiuntimo išlaidoms pridėti 1 dol.

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Pavardė ir vardas

Adresas

KŪRYBA IR MOKSLAS

(4) Užmirštas liaudies poetas Antanas Strazdelis Jo mirties 150 metų sukaktis praėjo nepastebėta

Tuo aktu buvo sugrąžintas Lietuvos ir Lenkijos valstybių atskirumas. Ši konfederacija lietuviškai tikrai Lenkiją, tuojau Vilniuje buvo suorganizuota Lietuvos konfederacija, kuri pasiskelbė prisidedanti prie Torgovicos. Lietuvoje tos konfederacijos dideli šalininkai buvo vyskupai Ig. Masalkis ir Juozas Kasakauskas.

Tuoju po tų įvykių sekė antrasis valstybės padalinimas (1793 m.). Rusija turėjo įvedusi savo įgulas ir jos ambasadorius tvarkė-

JUOZAS ŽYGAS

si kaip Rusijos vietininkas. Griežtai reikalavo skubaus kariuomenės sumažinimo. Kai kurie kariuomenės vadai delsė kariuomenės paleidimą ir rengėsi sukilimui.

Sukilimas įvyko 1794 m. kurio vyriausiu vadu buvo paskirtas lietuvių kilmės Tadas Kosciuška. Iš Vilniaus, Krokuvos ir Varšuvos rusai buvo greitai išvysti. Rusams pasidavusius didikus pradėjo karti. Vilniuje buvo nuteistas ir pakartas Lietuvos hetmonas Simanas Kasakauskas. Varšuvoje minia pakorė vyskupus Ig. Masalskį ir Juozą Kasakauską. Kosciuška norėdamas sukelti valstiečius prie sukilimo, žadėjo laisvę. Nepavyko suorganizuoti stipresnių pajėgų ir sukilimas buvo greitai numalšintas.

Likvidavus sukilimą įvyko paskutinis valstybės (Žečpospolitos) padalinimas 1795 m. Visa Lietuva, išskyrus Užnemunę atiteko Rusijai. Valstiečių viltys apie išsilaisvinimą tolo, Rusija ir jos carai buvo didžiausi laisvių ir liberalizmo priešai. Šiuo požiūriu Lietuvos didikų ir Rusijos interesai sutapo.

Naujos viltys iškilo kai atsirado karo grėsmė su Napoleonu. Iš to liaudis tikėjosi pasikeitimų ir išsilaisvinimo. Bajorija turėjo visai kitus interesus. Tuo metu Lietuvos didikai vadovaujami Mykolo Oginskio, buvo sudarę planą atstatyti Lietuvos kunigaikštystę Rusijos ribose. Bajorija žiūrėjo savo teisių ir privilegijų išsaugojimo. Ta kunigaikštystė tik iš vardo tebuvo lietuviška, lenkų kalba būtų buvusi valstybinė kalba.

Napoleono žygio metu (1812-1813 m.), kraštas buvo vėl iš naujo nuteriotas. Napoleonas nebuvo suinteresuotas didelėmis reformomis, o be to tam nebuvo ir laiko. Bajorija suskato organizuotis, vienintelis tikslas tebuvo atsiektas, tai pasižadėjimas atnaujinti uniiją!

Napoleonas ir jo kariuomenė Lietuvoje ilgai nepabuvo, pralaimėję prieš šaltį, ligas ir badą, traukė atgal į vakarus. Kraštas vėl buvo plėšiamas besitraukiančios kariuomenės.

Strazdas, kaip kunigas negalėjo likti nuošalus ir įvykių nepastebėti. "Bažny-

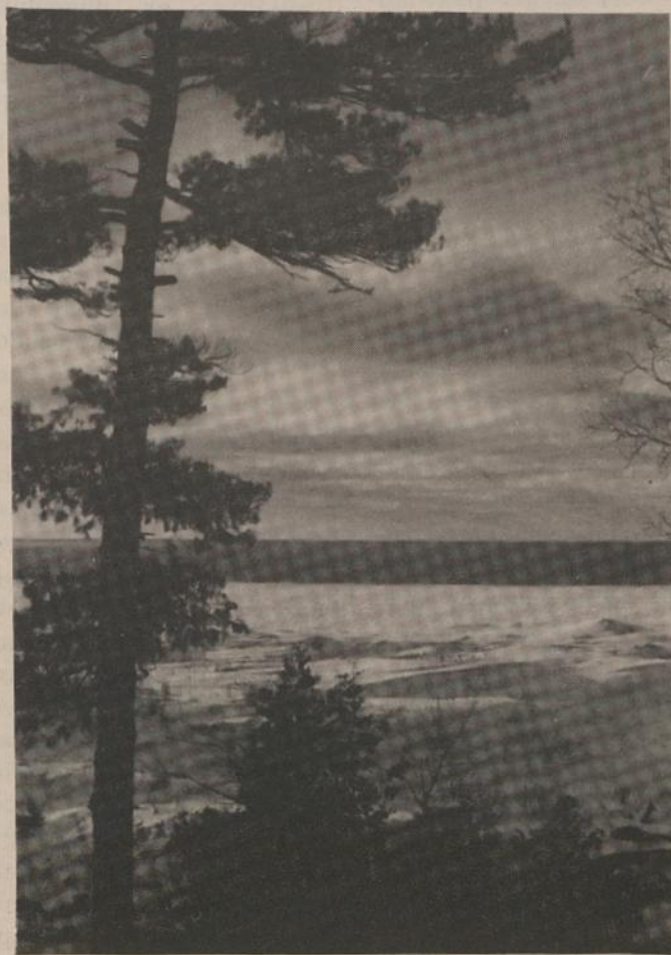
čia, — nesvarbu, kieno puseje ji būdavo ir kam reikšdavo simpatijas — turėdavo pažymėti visus, dažnai vienas kitam prieštaraujančius politinius aktus. Pavyzdžiui, bažnyčiose iškilmingomis pamaldomis buvo pažymėtas Gegužės 3-sios konstitucijos priėmimas, o netrukus — ją panaikinusios Torgovicos konfederacijos pergalė. Iš sakyklų buvo skaitomi ir vyskupų raštai, koneveikią "tautų ramybę" drumsčiančius jakobinus, ir sukilėlių manifestai, ir sukilimo malšintojų įsakai bei atsišaukimai. Rusijos okupacinės kariuomenės vadas B. Knoringas 1794 m. spalio 14 d. cirkuliuru įsakė dvasininkams, kad "visose maldose būtų minimas imperatorės Jaketerinos ir jos giminės vardas", o gruodžio 28 d. buvo suorganizuota "ištikimybės priesaika" Rusijos sostui (istorija kartojasi J. Ž.) ir iškilmingomis pamaldomis" padėkota už Didžiosios kunigaikštystės išvadavimą nuo revoliucijos".

Tad Strazdas visus šiuos įvykius žinojo, buvo jų paliestas ir galėjo juos vertinti. Taip pat tie įvykiai veikė ir į jį: kaip kunigą, žmogų ir poetą!

Į šiuos gan plačius istorinius dirvonus, teko išeiti dėl keletos priežasčių. Visų pirma, beveik kiekvienas yra veikiamas ir formuojamas savo aplinkos, tad visus įvykius ir veiksmus reikia vertinti iš istorinės perspektyvos.

Antra, Strazdo laikotarpis vienas audringiausių Lietuvos istorijoje, deja kaip taisyklė — gana mažai žinomas. Tad reikėjo trumpai peržvelgti jo gyventą laikotarpį.

Jau buvo minėta, kad vienu atveju Strazdas šlėktelė lazda apvanojęs, jo biografai tokių atvejų ir daugiau žino. Šiandieninėmis akimis žiūrint, kaip kunigui, gan netinkamas elgesys! Jo laikotarpyje į tai gal buvo kitoniškai žiūrėta. Liudvikui (ir gal ne blogiausiam iš jų) buvo galva nukirsta. Katalikiška Varšuvos minia — pakorė vyskopus! Buvo audringas laikotarpis ir audringi jo žmonės. Be to, Strazdas Vaduvų krašto sūnus: atviras, draugiškas ir gal kiek karštokas. Kitas Vaduvos krašto sūnus, mums gerai žinomas Vaižgantas, jau žymiai vėliau, turėdamas visuome-

Gino Alanto nuotr.

Stasys Santvaras

Ž I E M A

Kaip smagu sugrįžti į jaunystę,
Kaip gražu lakt pavasarinėj praeity! —
Nūdien žodžiai ima džiūt ir vysti,
Dreba kūnai, sniego drobėm aprenkti...

Kaip saldu paliest lelijos žiedą,
Kaip smagu pavasarį laikyti karštam glėby! —
Nūdien ašaros ledu nurieda,
Šalty ir tu pats, lyg drebulė, drebi...

Laimė jausti plakant jauną širdį,
Laimė — suliepsnot galinga meilės ugnimi! —
Nūdien niekas atdūso negirdi,
Tik erdvėm svajonė plazda nerami...

Kaip smagu sugrįžti į jaunystę,
Kaip gražu lakt pavasarinėj praeity! —
Rodos, pradeda jausmai pražysti,
Ilgesio ir meilės godų apsnigti...

(Iš naujos lyrikos knygos BUVIMO PĖDSAKAI)

Šis praleisti žodis gana svarbus mūsų kalboje, nes turi ir derinių: pradieniui — kas antra diena, t. y. vieną dieną praleidžiant (ne išleidžiant) pramečiui — kas antri metai, praryčiui — vis vieną rytą praleidžiant. Žodžius pamirštant ir netinkamai vartojant gražioji kalba sujaukiama, o ir stilius tampa neaiškus, net klaidinantis.

nėje sverį ir jos gerbiamas — vis tik nesusilaikydavo ir Valstybės teatre šūktelėdavo "garsiau panie — mes čia nieko girdėt negalim!" Jį jau varžė padėtis ir titulai, tad lazdos artoti nereikėdavo — užtekėdavo tik šūktelėjimo! Strazdo jokie garbingi titulai nevaržė, tad reikalui esant apvanodavo šlėktelę, gal ir kokią klebonui lazda pamojavo! Už tai Vaduvų krašto žmonės ir mylėjo jį, ne vien už jo poeziją — bet už tai, kad jis buvo toks savas ir suprantamas. Ir elgėsi kaip jie!

Veik visuotinai A. Strazdas tėra žinomas savo giesme "Pulkim ant kelių", ar-

ba dar kas nors atsimena J. Petrulio sukurta jo paveikslą pjesėje "Prieš srovę". Tačiau A. Strazdo palikimas yra daug didesnis, jis yra vienas iš pirmųjų lietuviškos poezijos kūrėjų. Mūsų literatūros istorijoje yra įsigalėjusi nuomonė, kad Strazdas kūrė dainas. Iš dailės galima prieiti prie tokių išvadų. Daug jo kūrinių virto liaudies dainomis. Iš kitos pusės — gal daug liaudies dainų yra priskirta jo kūrybai.

Niekuomet jis nebuvo toli nuo liaudies atitole, todėl ir jo kūryba yra taip artima liaudžiai. Jo tematika

(Nukelta į 7 psl.)

Vėjas iš Rytų

Kazimieras Barėnas

Yra žmonių, kurie mėgsta, ir turi sąlygas pakeliauti ir ryžtasi tų kelionių išpūdžius surašyti ir kur nors išspausdinti, kad ir tie niekur nepajudantys sėslieji sužinotų, kokių įdomybių esama toje mūsų žemėlėje ar kokius nuotykius išgyveno paskraidę lėktuvais, pavažinėję traukiniais ar autobusais tautiečiai. O tie sėslieji, žinoma, skaito dažniausiai tik periodikoje užtinkamus išpūdžius, ir jų pažintiniai akiračiai, kaip sakoma, dėl to šviesėja, bet rauko nosį nepatenkinti, jei didžiąją rašinio dalį sudaro žinios, kada pakilo ir nusi-

leido lėktuvus ar pajudėjo traukinys, ar duomenys apie aplankytus kraštus, miestus ir pastatus, kokių užtiksi ne tik enciklopedijose, bet ir ekskursantams skirtose brošiūrose.

Gal turėdami galvoje tas kitų asmenų kelionių užrašuose dominuojančias banalybes, kai kurie autoriai, parašę net ir visiškai padorių išpūdžius, atrodo, nedrįsta jų paleisti knygomis. O gal jausdami, kad jie savo raštuose vis dėlto nėra pasiekę tokio lygio, kaip seniau savo išpūdžius knygomis išleisdinė Matas Šalčius, Antanas Poška, Petras Babickas ar Antanas Vaičiulaitis. Vien tik Australijoje gyvenanti Ava Saudargienė pasirūpino pateikti net dvi savo kelionių išpūdžių knygas. 1976 m. londoniškis Nidos Knygų Klubas išleido stambią (348 psl.) jos knygą "Tolimų kraštų mirazai". Ten ji aprašė, ką matė ir patyrė Pietų Pacifike, Meksikoje, JAV ir Kanadoje, Japonijoje ir kai kuriose Azijos vietose, o taip pat keliose Europos valstybėse. Dabar, 1983 m., ta pati leidykla išleido jos knygą **Vėjas iš Rytų** (154 psl.). Šįkart jos kelionių pagrinda sudarė Jugoslavija, Austrija, Lenkija ir dalis tų žemių, kurios po karo buvo atiduotos Lenkijai.

Į Jugoslaviją nuvažiuoja dabar jau nemaža lietuvių. Į Austriją gal dar daugiau. Bet niekas ligi šiol nesirūžo raštu pakalbėti apie tuos skirtingų santvarkų kraštus. Ne kažin kiek vietos jiems paskyrė ir mūsų autorė. Važiavo ji per tuos kraštus ekskursiniu autobusu, ir pakeliui daugiausia darbo buvo akims išsižiūrėti į kalnus ir tarpukalnes, kalnų ežerus ir upes, į sodybas. Tuos kelioninius išpūdžius autorė pamargina ir istorinėmis nuotrupomis. Turbūt jos naudingos mažiau apsisakaičiusiems, kurie nežino nei kiek respublikų sudaro Jugoslaviją, nei kurias pilis kas statė ar parkus rengė. Tokios žinios gal praverčia ir labiau apsisakaičiusiems. Pilys kaip pily, bet respublikos ir gyventojų procentai tautybėmis jose užsimiršta, jei ir būtų kur skaitęs, o knygoje lengviau sugaudomi, jei iškyla reikalas pasitikrinti.

Kelionę po Jugoslaviją apibūdintų, rodos, toks santraukinis aptarimas: "Pradel kalno viršūnėje sustojome atsisveikinti su Balkanais. Akys kliuvo už suskaldytų kalnų, o mintys skrido į Zagrebą, Rijeką, Opatiją, į tuščias kratuves ir gatves šluojančias moteris, apleistus baroko ir renesanso rūmus ir senas uždaritas maldyklos. Jaučiausi

suklaidinta; ieškojau, bet neradau juoko nei dainų. Ieškojau pažadėtojo rojaus, bet radau neramią praeitį ir liūdną dabartį".

Dairydamasi Austrijoje, A. Saudargienė jau visai ką kita matė ir kitokiomis nuotaikomis gyveno, tačiau ją traukė į tą Europos pusę, kur netoli ir Lietuva ir kur jos išsklaidyti artimieji. Jai rūpėjo apsilankyti Lenkijoje, nes Varšuvoje gyvena brolis, o Lenkijos valdomose prūsų žemėse — kitas. Tai kelionės daliai ir viešnagei pas savuosius ji paskyrė likusius du trečdalius knygos. Iš Prahos Varšuvą pasiekė rusišku Maskvos ekspresu uždarytais langais. Nuotaiką jau turėjo Prahose sugadinti traukinio palydovės ginčas su jaunu čekiu, kuriam buvo žerta, kad jis turįs išmokyti rušiskai ("Kai pati išmoksi čekiskai, aš kalbėsiu rusiskai", atkirto jai susierzinęs čekas).

Apsistojusią pas iš Suvalkų kilusį sesers sūnų varšuvietį advokatą, čia susitiko su broliais ir viešnia iš Vilniaus. Padėtis ir čia maždaug panaši į Jugoslavijos, tačiau keliautoja dabar buvo tarp artimų, nors ir seniai matytų ar net ir pirmą kartą matomų žmonių, su kuriais galima atvirai pasikalbėti. Tas dažnai kritiškas, atviras balsas, žinoma, pakelia išpūdžių idomumą. Mūsų autorė čia tebuvo tik kelias dienas, užsukdama dar ir į Krokuvą, bet iš tų puslapių jau matyti Lenkija ir gyvenimo sąlygos joje iš arti su žmonių nepasitenkinimu, su biurokratijos prasiveržimais, riaušėmis, maisto trūkumu, su propagandos įmantrybėmis. Per tas dienas Lenkijoje suartėja ir su Lietuva nors iš tolo, nes visur ją lydi iš ten atvažiuojanti krikštaduktė Renė, o Varšuvoje dar susitinka paviešėti šiaip taip išleistas kitas dvi lietuvaites.

Susipažįstame knygoje ir su dabar išblaškytos visos šeimos tragedija. Vienas brolis, Vilniuje suimtas ir ten kankintas, buvo aštuoneriems metams išgabentas į Sibirą ir turėjo atkentėti jame vienuolika metų be teisės grįžti į Lietuvą. Apisigyveno Varšuvoje, į kurią iš Lietuvos buvo atbėgusi jo žmona. Antrasis, vokiečių išvežtas su šeima į Prūsiją, ten ir liko, po karo vadovaudamas pieninei. Mokytojas jo dukterys viena išteklėjusi už aukšto lenkų armijos karininko, o kita už partinio pareigūno, taip pat nežemo.

Kur tik pasisukdama, knygos autorė vis domisi istorinėmis vietomis, pilimis ir muziejuose sutelktais

daiktais. O jos brolis, tas vargšas, kuriam teko praeiti Sibirą, pasirodo, jau iš seno domėjosi savo giminės kilmės istorija, norėdamas pasididžiuoti prieš sulenkėjusius savo uošvius. Ir jam pasisekė surinkti duomenis, liudijančius, kad jo giminės šaknys yra Sūduvoje jau nuo amžių, nors dabar ir jis ir visi kiti šeimos nariai turi gyventi užsikabinę svetimuose kraštuose.

Retas lietuvis iš svetur tepajėgia dabar užklysti į Lenkijos valdomą Prūsiją. Jeigu kiek apie tos srities lietuvių paberia žinių, tai nebent Lenkijos lietuvių žurnaliukas "Aušra". Kadangi jis cenzūruojamas, tai opesnių dalykų negali rašyti. Todėl labai įdomu, ką apie lenkišką nacionalizmą pasakoja žalgirys apsilankiusi Ava Saudargienė. Ten lenkai, minėdami žalgirio mūšio 550 metų sukaktį, pastatė paminklą. To paminklo-obelisko sienose iškalti lenkų, čekų ir rusų kariai, o atokiau aikštelėje yra mūšio planas, kuriame simboliškai pavaizduota "galinga" lenkų kariuomenė, greta jos "narsūs" rusai, o kairėje "pagonių pulkai — Vytauto tauta ir totoriai". Visur vyrauja Jogaila, kaip kryžiuočių nugalėtojas, o Vytauto atvaizdas nušaliai ir su tekiu įrašu: "Vytautas, Lietuvos kuigaikštis. Prasidėjus mūšiui, pabėgęs iš kovos lauko su savo pulkais ir totoriais". Dar pridėta pora ištraukų, viena iš ordino kronikos: "Pagony, Vytauto tauta, buvo iš kojų išmušta", kita iš Dluogošo: "Lietuvių pasitraukimas apardė ordino frontą, sukrėtė lenkų pulkus".

Atidengiant paminklą, vis buvę kalbėta apie Lenkijos didybę, Jogailos galybę ir lenkų laimėtą mūšį. Tik vienas Varšuvos universiteto profesorius išdrįsęs pareikšti protestą dėl tokio šališkumo, bet buvęs nutildytas, ir jo pavardės esą negalima minėti, ir jis dinga, net artimieji nežino jo likimo.

Tasai antilietuviškumas lenkams prasiveržia ir kasdienybėje, ne tik paminkluose. Kai išvažiuojančią knygos autorę arti Čekoslovakijos sienos patikrino muitinės valdininkai, ji paprašė, kad muitininkė pasi-

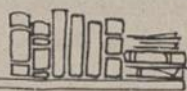
rašytų už konfiskuojamus neiškeistus zlotus, ir gavo komplimentą: "Zajadla litvinka", o tos moters palydovas dar patūravojo: "Lietuviška gyvatė".

Išleisdami traukinį į Vokietiją, Čekoslovakijoje keleivius patikrino šautuvais ginkluoti milicininkai, įvairydami jiems baimės. Būdinga tokios kelionės detalė: palydint traukinį į kapitalistinį kraštą, patikrinami vagonų ne tik stogai, bet ir apačia. Užtat kai traukinys pravažiuoja pro keleitą spygliuotų tvorų, keleiviai atsidūsta, ir mūsų autorė priduria: "Ir aš atsidusau, lyg svetimą, nedraugišką planetą palikus". Tačiau paliktas tvaikas dar ir Muenchene pasivijo. Mat ten gyvenęs svainis susilaukė laiško iš Lietuvos, kuriame Muenchene neseniai lankęsis pusbrolis rašė: "Ačiū dar kartą už dovanas, kurias davėte parsivežti; vertingesnes pasiėmė "vyresnysis brolis", o už kitas 100% ir daugiau sumokėjau muitininkams".

Gal laikime tuos apgrai-bomis čia pateikiamuosius knygos išpūdžius autorės pasikalbėjimu su sesers sūnaus sūnum Konradu. Jis įdomus, kaip svetimoje aplinkoje gyvenančio jauno lietuviškos kilmės inteligento — studento svarstymas. Autorės brolis susiieškojo savo giminės šaknis, o šis jaunas varšuvietis pasakė: "Mano tėvas lietuvis. O aš? — Pradėjau savęs klausti, jums atvažiuavus. Gimiau Varšuvoje. Čia mokslus einu. Bet ar tai daro mane lenku? Norėčiau išmokyti lietuviškai, pažinti Lietuvos istoriją, suartėti su lietuvių tauta. Gal tai padėtų atrasti kelią. Jei jūs neatvažiuosite, kaip pažinsiu Lietuvą?"

Tik kažin, ar ta "zajadla litvinka", paskelbusi savo išpūdžius, dar galės aplankyti Konradą ir iš naujo sujudinti jo lietuvišką dvasią. O tokių lietuviškos kilmės Konradų, be abejo, yra ir Lekijoje ir kitur, ir tik retas jų lietuviškai prabunda.

NAUJOS KNYGOS

• **LAISVĖS BESIEKIAUT.** Iš spaudos išėjo, Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos Išeivijoje leidinys — "Laisvės besiekiant", šios sąjungos įnašas į antinacinę rezistenciją. Redaktorius dr. Algirdas Vokietaitis. Knyga gaunama pas knygų platintojus ir Dirvos administracijoje. Kaina: minkštais viršeliais — \$12.00, kietais — \$15.00.

• **Kazys Bradūnas. PRIERAŠAI.** Priešpriešai prie Genėzės. 80 psl. Minkštais viršeliais. Kaina 6 dol. Išleido Ateities leidykla, 1789 Goldwin Dr., Southfield, Mich. 48075.

• **Eglė Juodvalkė. PAS KĄ ŽIEDAS ŽYDI.** Poezija. 96 psl. Aplankas Uosio Juodvalkio. Minkštais viršeliais. Kaina 6 dol. Išleido Ateities leidykla, 17689 Goldwin Dr., Southfield, Mich. 48075.

NAUJOJI VILTIS

POLITIKOS IR KULTūros ŽURNALAS

Nr. 16
1983

• **NAUJOJI VILTIS.** politikos ir kultūros žurnalas, Nr. 16, 1983 m., 192 psl., kaina 5 dol. Redagavo redakcinė kolegija — A. Lai-kūnas, Br. Nemickas ir M. Valiukėnas. Leidžia Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga ir LST Korporacija Neo-Lithuania. Gaunamas pas administratorių Br. Kasakaitį, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629.

WANTED AT ONCE EXPERIENCED DYER-COLORIST

Successful northern New Jersey piece dye plant requires person familiar with dyeing cotton, poly, acrylic and blends of the same. Both deck and paddle dyeing. Call Mr. TORLINCA at 212-947-3141 or 201-473-4466. (47-3)

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

STRAZDELIS...

(Atkelta iš 5 psl.)

nebuvo plati ar komplikuo-
ta, jis pasitenkino gamtos
aprašymu ir valstiečių kas-
dieniniais rūpesčiais. Trum-
pai pažvelkime į jo kūrybą:

Pasvydo, pasvydo,

Aušros žvaigždė pasvydo,

pasvydo,

Ir gaidelis pragydo, pragydo.

Vieversys, vieversys,

"Aušra"

Nereikia būti poetu ar
literatūros kritiku, kad ga-
lėtumėme pasakyti, jog šis
eilėraščio posmelis — toli
prašoka kitus to laiko lie-
tuviškus kūrinius!

Idilėje "Strazdas" poetas
kūria pavasario gamtos
vaizdą:

Jau saulelė kaitresnė,

Ir pievelė linksmesnė,

Ir berželis sprogti pradėjo,—

Deja, daug jo kūrinių yra
dingę, kadangi jis turėjo
dėkoti vargo su cenzūra, tad
kūriniai liko neišspausdinti.
Cenzūra neleido spaus-
dinti lenkiškų Strazdo eilė-
raščių dėl "nesąmonių kal-
bos, skonio ir sveiko proto
atžvilgiu", o lietuviškų "dėl
grubių žodžių, priešingų ge-
ram skoniui, ir sugretinimų
neatitinkančių valdžios dvasios"
ir pareikalavo išmes-
ti Gegužėlę (gal dėl žo-
džių):

"Bo esmu valnia paukštelė,
Neturiu ant savęs pono".

Savaime aišku, kad tokie
eilėraščiai netiko to laiko
bažnytinei vyresnybei —
nei valdžios cenzoriams.
tik tiek tenka pasakyti, kad
tie "gero skonio" cenzoriai
— istorijos jau senai už-
miršti. Tuo tarpu Strazdas
yra likęs savo tautos at-
mintyje ir jos raštuose.

Jo kūrybos dalis išliko
liaudies atmintyje ir dai-
nose. Mūsų literatūros isto-
rijai tas jo dainas išsaugo-
jo L. Didžiulienė, iš liau-
dies pasakojimų ir dainų
jas užrašydama.

Apie Strazdo reikšmę to
laiko lietuvių literatūrai ir
tautinei sąmonei, galėtų
paliudyti tas faktas, kad ga-
na greitai po jo mirties,
pradėta juo domėtis. Pirmu-
tinis apie Strazdą pradėjo
rašyti L. Jucevičius (1841),
jį sekė J. Katelė (1877), J.
Basanavičius (1911), L. Gi-
ra ir J. Gabrys (1914). Po
to sekė visa eilė autorių ne-
priklausomybės laikais ir
dabartinėje Lietuvoje. Ten-
ka pastebėti, kad dabartinė-
je Lietuvoje rašantieji apie
A. Strazdą, nebando jį pri-
statyti kaip revoliucionie-
rių ar bedievių, bet kaip liau-
dies poetą — gyvenimo aud-
rų blaškytą ir skriaustą.
Kokiu jis ir buvo!

Pats Strazdas savo kūry-
bos prasmę taip nusakė:
"smūtną žmogų raminu, tie-
šydamas gražioms giesme-
lėms".

Ant jo kapo Kamajų ka-
pinėse įrašyta:

Ks. A. Drozdowski
1833

LOS ANGELES LIETUVIAI

Rūta Sakienė

Keturių seserų Bartyčių tautodailės
paroda

Daug skelbta ir gerai iš-
reklamuota 1983 gruodžio
10 ir 11 d. d. Los Angeles
lietuvių parapijos didžioje
salėje vyko keturių seserų
Bartyčių atvykusių nuo At-
lanto pakraščio, lietuviškos
tautodailės paroda. Parodą
suorganizavo Los Angeles
skautininkų-kių Ramovė.

Menininkės Bartytės taip
pat yra visos skautininkės,
veiklios rytinėje Amerikos
dalyje. Jos, pradėjusios lie-
tuviškus rankdarbius ga-
minti skautų Kaziuko mu-
gėms, savo įgimtą gabu-

bet pagrįdę vis tiek yra
lietuvių tautodailė.

Parodą lankiusieji tuo
patys aiškiai įsitikino. Di-
džioji parapijos salė tą
gruodžio savaitgalį sužydė-
jo, kaip tasai lietuviškų
pasakų sodas. Skoningai iš-
dėstyti ir gražiai sugrupuo-
ti iš visų pusių žiūrovą su-
po ir viliojo marguliuodami
tikri lietuviški tautiniai
motyvai, kai kur, lyg spe-
cialiai mūsų tautos meno
parodysimui, pertraukti
vienu kitu tarptautiniu eg-
zemplioriumi. Tik įžengus

M. Kvedarienė, G. Matonienė ir R. Čėsnavičienė skautinin-
kių suruoštoje tautodailės parodoje.

mus išstobulino iki šiandien-
os pasiekto aukšto meninio
lygio.

Gruodžio 10-tos dienos
vakare įvykusiame parodos
atidaryme susirinko būrys
tautodailės mėgėjų. Čia L.
A. Ramovės seniūnė, v. s.
fil. Nelė Mockuvienė savo
atidarymo žodyje trumpai
papasakojo apie keturias
seseris menininkes, o visų
keturių menininkių vardu
kalbėjusi Ramutė Bartytė-
Čėsnavičienė p a p a s a k o j o
apie skautų veiklą rytinia-
me pakraštyje, paminėda-
ma, kad ten yra ruošiami
tautodailės kursai ir paro-
dos, — ragindama, kad ir
čia, Los Angeles, reikėtų
tokius panašius kursus su-
ruošti. Paminėjo kalbėtoja,
kad jų dabartinė meno for-
ma gal esanti kiek kita, nei
buvo Lietuvoje, nes ir gy-
venimo aplinka yra kitokia,

Vaduvos krašto žmonių
atmintyje ir širdyse, jo pri-
siminimas liko malonybiniu
vardu — Strazdelis. Tokiu
ir mes jį prisimename!

M. Kvedarienės lietuviškos lėles.

moderniais motyvais. Ir dvi
nuostabiai gražios lėkštės
— originalai, kurios, nors
ne tautiniais raštais puoš-
tos, bet vistiek yra grynai
lietuviškas menas, nes jų
temos paimtos iš lietuviš-
kos poezijos ir tautosakos.

Tai Audronės Bartytės
inašas į šios parodos lobį.
Pati menininkė, deja, sune-
galavo ir negalėjo parodos
atidaryme dalyvauti.

Toliau sekė audiniai, ku-
rių spalvingumas ir žvilge-
sys sutraukė daugiausia ir
ilgiausiai stovinėjančių žiū-
rovų, ypač moterų, ku-
rių dauguma juk yra pa-
čios su audimo menu dau-
giau ar mažiau susipažinu-
sios. Labai domino tulpėmis
raštuoti rankinukai, auksu
ir sidabru žerinties juostos,
lėlės, stebėtinai gražūs su-
valkietiški tautiniai rūbai.
Tai Mildos Kvedarienės dar-
bai. Ji, pasirodo, vienintelė
iš visų seserų menui paau-
koja visą savo laiką ir pri-
ima audinių užsakymus.

Salės centrą užėmė Ra-
mutės Čėsnavičienės nepa-
prastai preciziniai išdegin-
tais raštais medinė lėkštės,
šaukštai ir taurelės. Šaukš-
tų buvo dar ir ant sienos,
o greta jų, įėjimo dešinėje
pusėje — Gilandos Matonienės
keramika. Čia vėl buvo
tikrai gražu pažiūrėti, kad
ir keramikos išdirbiniuose
yra neišsemiamos galimy-
bės pasireikšti su mūsų sa-
vitais, grynai lietuviškais,
raštais.

R. Čėsnavičienės degintos ir spalvotos lėkštės.

šventiškos, bet į visą pa-
rodos motyvą įsiliejusios
nuotaikos, pridavė scenoje
pastatyta L. A. skautinin-
kių lietuviškais šiaudinu-
kais išpuošta kalėdinė eglutė
ir per visą scenos ilgį
vaivorykštės spalvomis
marguliuojanti "milžino
juosta".

Sekančią dieną, sekma-
dienį, paroda buvo atidary-
ta keturias valandas, tarp
12-tos ir 4 val. p. p. Dau-
gelis losangeliečių pasinau-
dojo ta puikia proga, atva-
žiavę į bažnyčią, tuo pačiu
aplankyti parodą ir gal būt
kai ką išgyti ateinančių
švenčių dovanoms arba sa-
vo pačių malonumui.

Kiekviena menininkė bu-
vo paskyrusi vieną iš savo
kūrinių dovanai, kurios da-
lyvavusiems parodoje bur-
tų keliu buvo paskirstytos
sekančiai: dr. Z. Brinkis
laimėjo keramikos vazą, J.
Kaributas — medinį indelį,
p. Stasas — austą kilimėlį
ir Vyt. Zelenis — ornamen-
tuotą lėkštę. Taigi, šį kartą
laimė, atrodo, nusišypsojo
tikrai vyrams.

Menininkės, savo vyrų ir
kitų šeimos narių talkinin-
kaujamos, šiais gražiai pa-
rodai ruošėsi ištisus metus.
Los Angeles lietuvių visuo-
menė turėtų joms už su-
teiktą tokį didelį malonumą
būti nuoširdžiai dėkinga.
Taip pat padėka tenka L.
A. skautininkų-kių Ramo-
ir seniūnei Nelei Mocku-
vienei, įdėjusiems daug dar-
bo ir sumanumo, kad ši pa-
roda būtų tinkamai paruoš-
ta ir sklandžiai pravesta. Jų
dėka Los Angeles lietuvių
kolonija gavo retą progą
pamatyti tikrai puikių ir
kai kuriais atvejais niekuo-
met anksčiau nematytų lie-
tuviško liaudies meno arba
pačių menininkių lakios
vaizduotės ir didelių gabu-
mų pavyzdžių.

LEONO OKSO
DEIMANTINIS
JUBILIEJUS

Pernai gruodžio 3 d., sek-
madienį, šimtinė kvieštų
svečių susirinko į Lietuvių
Tautinius Namus Los An-
geles mieste atšvęsti Leono
Okso septyniąsiasdešimt penk-
tą gimtadienį. Visų mėgia-
mus Leoną ir jo žmoną Iza-
(Nukelta į 8 psl.)

LOS ANGELES

(Atkelta iš 7 psl.)

bele pilna salė draugų pasitiko su gėlėmis ir plojimais.

Šventę sklandžiai pravedė ir apie solenizanto nueitą gyvenimo kelią vietomis jautriai, vietomis su lengvu humoru papasakojo Vladas Šimoliūnas. Priešpie t i n e maldą sukalbėjo Stasys Lišeckas. Skanūs užkandžius ir puikius pietus pagamino šeimininkės Genė Plukienė, Genė Kudirkienė ir Danutė Kaškelienė. Svečius sutiko ir prie šventės organizavimo daug prisidėjo Onutė Macėnienė. Poetė Danutė Mitkienė paskaitė specialiai šiai dienai sukurta eilėraštį. Sekė visa eilė sveikintojų: kun. dr. Algirdas Olšauskas, Kazys Sandanavičius, Piličių klubo pirm. Julius Kiškis, prof. dr. Elena Tumienė, Tautinių Namų pirmininkas Jonas Petronis, Radijo Valandėlės vardu Juozas Dzenkaitis, Danutė Kaškelienė, Rūta Sakienė Tautininkų ir Birutiečių vardu, Liudas Reivydas, Kazys Gričius ir parapijos komiteto vardu Pranas Speecher. Solenizantas, kuris visoje Los Angeles lietuvių kolonijoje gal tik vienas apie šį jam rengiamą šurprizą iki paskutinės minutės nieko nežinojo, trumpu ir nuoširdžiu žodžiu padėkojo susirinkusiems.

Visi sveikintojai pabrėžė taikų ir dosnų Leono būdą ir jo nuoširdų paslaugumą. Daugumas kalbėjo ne vien apie solenizantą, bet ir apie jo žmoną Izabelę, nes Los Angeles lietuvių kolonijoje Oksai yra žinomi kaip neišskiriama pora, visur ir visada lietuviškoj veikloj vieni iš pirmųjų darbščiai ir dosniai prisidedami darbu ir pinigine duokle.

Leonas Oksas gimė Amerikoje, o augo ir brendo Lietuvoje. Mažas likęs našlaitis, pakėlė daug vargo ir skriaudos. (Gal todėl ir jo širdis tokia jautri kito nedatekliui). Dv i d ešimties metų būdamas grįžo Amerikon, kur stėjo kariuomenėn ir dalyvavo antrame pasauliniame kare, kovose su japonais. Karui pasibaigus grįžo Chicagon, kur 1946 m. vedė Izabelę Urbutyte. 1961 m. jiedu persikėlė gyventi į Los Angeles, kur tuoj abu įsijungė į religinę, patriotinę ir šalpinę lietuvių veiklą ir, niekad nepavargdami, visą laiką energingai dirba, dažnai vienas ir kitas eidami vadovaujančias pareigas.

Linkime solenizantui ir jo mielai Izabelei dar daug saulėtų ir sveikų bendros laimės ir veiklos metų!

(rs)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Kalifornijos lietuvių respublikonų valdybos posėdyje: Anatolijus Milūnas, Angelė Nelsienė, Liucija Mažeikienė, Romas Nelsas ir Albinas Markevičius.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RESPUBLIKONAI

Praeitais metais gruodžio 11 d. vakare Liucijos ir Antano Mažeikų namuose įvyko Kalifornijos Lietuvių Respublikonų S-gos valdybos posėdis. Šiame posėdyje dalyvavo iš Chicagos atvykęs Lietuvių Respublikonų Federacijos pirm. Anatolijus Milūnas, daugelį metų buvęs Los Angeles lietuvių respublikonų pirminku, Lietuvos gen. konsulas Vytautas Čekanauskas su žmona ir dideli lietuvių respublikonų veiklos rėmėjai p.p. Sinkiai.

Pirm. Liucija Mažeikienė pasveikinusi susirinkusius valdybos ir revizijos komisijs narius bei svečius, pasidžiaugė, kad Lietuvių Respublikonų Federacijos pirm. Anatolijus Milūnas, atvykęs iš Chicagos tarnybinais reikalais, surado laiko dalyvauti mūsų bendrame posėdyje. Paminėjo, kad šis posėdis yra sukvietas pasiruošti ateinančių metų Amerikos prezidento rinkimams ir nustatyti rinkiminei veiklai gaires. Ji pakvietė pirm. A. Milūną padaryti pranešimą bei pasidalyti paskutiniais įvykiais lietuvių respublikonų veikloje. Savo pranešime A. Milūnas pirmučiausiai nušvietė lietuvių respublikonų veiklą "National Republican Heritage Groups Council", kurios būstinė yra Washington. Į šią Tautybių Tarybą yra iš-

rinkti net 5 lietuviai: Jonas Talandis — vicepirm., Eugenijus Žiūrys — sekr., Elena Jurgėlaitė — išd. pad., Dalia Bobelienė — pietų rajono vicepirm. ir Anatolijus Milūnas — vidurio rajono vicepirm. Pirmą kartą šios Tautybių Tarybos pirm. Michael Sotirhos JAV respublikonų partijos paskirtas vadovauti tautybių grupėms rinkiminei akcijai ir kaip toks pakviestas į vyriausią respublikonų rinkiminę komisiją. Jonas Talandis paskirtas Chicagos rinkiminės akcijos vadovu.

Lietuvių Respublikonų Federacija, kurios būstinė yra Chicagoje, apjungia visas JAV lietuvių respublikonų vienetų, kurių šiuo metu yra 15 grupių. Jis paminėjo, kad Liucija Mažeikienė yra Federacijos valdyboje pirmoji vicepirm. Lietuvių Respublikonų Federacija aktyviai ruošiasi 1984 metų JAV prezidento rinkimams. Prašė raginti lietuvius prisidėti prie rinkiminės akcijos darbu ir pinigine auka. Kėlė mintį kviesti jaunesnius įsijungti į respublikonų veiklą, per tą veiklą arčiau susipažinti su amerikiečių politinės veiklos pareigūnais, kad vėliau šias pažintis galėtų panaudoti lietuvių reikalams. Baigdamas padėkojo Kalifornijos Lietuvių Respublikonų valdybai ir jos pirm. Liucijai Mažeikienėi už aktyvią ir gražią veiklą respublikonų veikloje.

Alfa Pažiūrienė, Liucija Mažeikienė, Jadvyga Kvečiene, Anatolijus Milūnas, Julia Sinkienė, Emilis Sinkys ir konsulas Vytautas Čekanauskas.

Pirm. Liucija Mažeikienė šia proga paaiškino Federacijos pirmininkui, kad Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjunga yra užsiregistravusi Valstybės sekretorijate kaip "Political Action Goup". Taigi turi teisę rinkti aukas respublikonų kandidatams ir savo nuožūra skirti pasirinktam kandidatui. Šiais rinkiminiais metais kvietė pasinaudoti šia privilegija, nes atsiskaitant aiškiai bus pasisakyta, kad šitos sumos yra lietuvių suaukotos ir tokiu būdu bus galima aiškiau ir stipriau iškelti lietuvių vardą bei jų pastangas. Kalifornijos Lietuvių Respublikonų Sąjunga priklauso "California Republican Heritage Groups Council". Į jos valdybą yra išrinkti Liucija Mažeikienė vicepirm. ir Vincas Juodvalkis išdininku. Kalifornijos respublikonų partija turi kelis milijonus narių. Jos

centrinis partijos komitetas yra sudarytas iš 1200 narių. Į šį respublikonų partijos komitetą yra pakviesta ir mūsų pirm. Liucija Mažeikienė ir paskirta į "Jobs / Housing" komisiją. Šiuo metu Sąjungos valdyba ruošiasi Amerikos prezidento rinkiminei akcijai ir vykdomi paruošiamieji darbai.

Po abiejų pranešimų tęsėsi vairsės per kurias dar gana ilgokai buvo dalintasi mintimis ir ieškota geresnių kelių gerinti lietuvių respublikonų veiklą. (am)

(213) 829-4757

(213) 893-7584

VINCENT JUODVALKIS

Certified Public Accountant

2802 Santa Monica Boulevard
Santa Monica, CA 90404

14659 Linedale Street

Panorama City, CA 91402

Grupė losangeliečių J. Kaributo suorganizuotoje ekskursijoje į Havajus. Iš kairės: J. Kaributas, Sirutienė, V. Jokubauskienė, O. Kantienė, V. Tuminiene, Č. Tuminas ir V. Stadalnikas. L. Kanto nuotr.

Puikiausius kailius rasite
Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Refleksijos iš Kalifornijos

LITERATŪROS VAKARAS, TEATRAS, KONCERTAS...

Tik tas neklysta, kas nieko neveikia ir nieko naujo nekuria. O reikia paminėti (ir net pasveikinti) kiekvieną gera valia dirbantį ir kiekvieną — ieškančią naujų kelių ir naujų formų save išreikšti.

Losangelinė lietuvių visuomenė — judri ir kūrybinga ir atviromis širdimis — svečiams

Yra ir tradicijų. Turime kasmet tradicinį Literatūros vakarą, rengiama Lietuvių Fronto bičiulių rūpesčiu. Turime L. A. Dramos sambūrį, kuris, nors pasikeičiant vadovams, tęsia "teatrinio meno" tradiciją. Tasai Sambūris net gi ruošia Dramos veikalų konkursą, kad atsirastų naujų rankraščių scenoj parodyti.

Turime ir tradicinių koncertų ir savų solistų nestokojam, talentų iš savo miesto. Turime ir šaunią lituanistinę mokyklą, kurioje auklėjimo ir lietuviškai mokymo darbas beveik niekada nesustoja.

Kai jau kiek pasigyrėm (bent apsigarsinom), tai reikia paminėti, ką gi nuveikėm!

Metų gale kaliforniečiai matė nemažai debiutų.

Štai, tradicinio Literatūros vakaro programoj girdėjom kūrybą svečio iš Chicago, kuris pats prisipažino, kad tai jo pirmas "one man's show", reiškia, jo kūrybos vakaro debiutas! Tai išeivijai gerai žinomo, daugelį kartų premijuoto dramaturgo bei romanisto — Anatolijaus Kairio kūrybos vakaras. Iš gausios jo spausdintos kūrybos nebuvo sunku parinkti įvairios formos bei tematikos kūrinių. Vakarų programa užtruko apie pustrėčios valandos, o klausytojai nenuobodžiaudami išklausė novelių, romanų ištraukų, komedijos gabaliukų.

Autorius pats skaitydamas negalėjo pavargti, nes jam labai pozityviai talkino Los Angeles Dramos sambūrio aktoriai: Vincas Dovydaitis (Sambūrio pirminkas) ir Saulius Matas,

Ema Dovydaitienė ir Ramunė Vitkienė, Gintaras Grušas ir Stasė Pautienienė; visi dailųjį literatūros skaitymą atliko labai gerai, o pastaroji pora — ištrauką iš romano "Kelionė į Vilnių" — paskaitė taip gražiai ir įtikinamai, kad vėliau kai kas sakė, esą klausant buvo įdomiau, aštriau ir giliau, negu skaitydamas randi knygoje...

Šis literatūros vakaras pavyko ir atsilankiusiųjų klausytojų gausumu. O patį svečią autorių klausytojai turėjo progos geriau pažinti ne vien iš jo kūrybos, bet ir iš rašytojo Jurgio Gliados pradinio "žodžio", tikslaus ir gero svečio apibūdinimo.

Savaitę prieš Teatro Festivalį Chicagoje losangeliečiai pamatė dvigubą debiutą: pirmą Dalilos Mackiaienės (premijuotą dramos veikalų konkurse) dramą "Nepripažintas tėvas", kuris buvo pirmuoju spektakliu ir naujai šio Dramos sambūrio režisieriui — Danutei Mažeikienei. Spektaklis susilaukė daug dėmesio, nes abi gabios moterys, autorė ir režisierė, losangeliečiams gerai pažįstamos. Aktoriai, taip pat, daug kartų matyti scenoje ir admiruojami: Viltis Jatulienė, Vincas Dovydaitis, Ema Dovydaitienė, Saulius Matas, Rasa Matienė, Sigutė Mikutaitytė, Antanas Kiškis. Kiekvienas — įsijautė į savą rolę ir tam pastatymui atidavė ne tik laiko, bet ir savo sugebėjimų maksimumą.

Veikale yra gilių, drama-

tiškų problemų. Po spektaklio pasipylė gausybė įvairiausių nuomonių.

Net ir Konradas K. Mažeika (2-jų mėnesių režisierės ir Antano sūnelis) "pasirodė" scenoje, irgi debiutavo!

Iš losangeliečių solistų, kurie mus pradžiugina giedojimu bažnyčioj ar parengimų programose, sol. Stasė Pautienienė, galima sakyti, debiutavo su savo rečitaliu amerikiečių publikai (Lucerne Valley, California) — Kalėdų sezone. Ji ten giedojo ir dainavo anglų kalba, — susilaukė didelio pasisekimo. Bet ypač publikai patiko, kai gale koncerto ji pasisakė esanti ateivė lietuvė, trumpai priminė, kur Lietuva ir kokia dabar jos būklė, ir tada lietuviškai — "Kad skausmas tau širdį"... Publika ją pagerbė atsistojimu ir ilgais plojimais.

O kiek "artistų" debiutavo lituanistinės mokyklos Kalėdų eglutės programoje? Kas žino! O kaip gražiai pasirodė jaunieji ateitininkai (vadovė — jauna mokytoja Marytė Sandanavičiūtė-Newsom), patys sudarydami ir patys praveddami įdomią Ateitininkų šeimos kalėdinio pobūvio programą? O kiek lietuviukų "debiutavo" neseniai įvykusios iškilmingos L. A. Skautų sueigos lietuviškoje programoje? — Svarbiausia, — gana gerą lietuvių kalbą ir, dar svarbiau, — patys jauniausi! Amžius gal tarp 18-8 metų!

Ir vėl neiškenčiame (kaliforniečiai) nepasigyrė! Bet, iš tikro, teisybė. Ir mes nesigiriam, o tikrai džiaugiamės.

Alė Rūta

Brangiam tėvui

A. A.

ANTANUI GULBINSKUI

mirus, Lietuvių Fondo Tarybos narę, dukterį

MILDĄ LENKAUSKIENĘ nuoširdžiai užjaučiame

Lietuvių Fondas

Brangiam Tėvui

A. A.

ANTANUI GULBINSKUI

mirus, gilią užuojautą reiškiamo PLB valdybos narei MILDAI LENKAUSKIENEI, visai velionio šeimai ir artimiesiems

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės
valdyba

A. A.

ANTANUI GULBINSKUI

mirus, dukteriai MILDAI LENKAUSKIE-

NEI ir šeimai, nuoširdžią užuojautą reiškia

Brazaičių šeima

Brangiai motinai

A. A.

JUZEFAI STANISLAVAI
ZAREMBIENEI

mirus, jos dukteris BIRUTĘ ir ALDONĄ ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Eugenija ir Andrius
Mackevičiai

A. + A.

JADVYGAI KRISTINAI
DARGIENEI

iškeliavus amžinybėn, jos vyrui filisteriui LEONARDUI ALGIRDUI, dukrai, sūnams ir kitoms giminėms reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Korp! Neo-Lithuania
Vyr. Valdyba

A. A.

JADVYGAI KRISTINAI
DARGIENEI

taip nelauktai mus palikusiai, jos vyrui LEONARDUI, dukrai VYTELEI GIRDVAI-NIENEI, sūnams ir visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir liūdesiu dalinamės

Vincentas ir Jonas Jurkūnai
Ramunė, Darius, Linas ir
Gintautas Vitkai
Laima ir Algis Jurkūnai

KASA LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

AKTYVAI 18,000,000 DOLERIŲ

KASOS VALANDOS:

MARQUETTE PARKE

2422 W. Marquette Rd. Pirm. 2-6
Chicago, Ill. 60629 Treč. 2-6
Tel. 737-2110 Šešt. 10-12

CICERO

1445 So. 50th Ave. Antr. 3-6
Cicero, Ill. 60650 Ketv. 3-6
Tel. 656-2201 Šešt. 10-12

MOKA:

9% už taupomasias sąskaitas
Už 90 dienų, 6 mėn., 1 metų, 3 metų indėlius:
10% nuo 500.00 iki \$19,500.00
10.5% nuo 20,000.00 iki \$100,000.00
11% virš \$100,000.00
11% IRA

SKOLINA tik savo nariams žemesniais nuosimčiais ir geresnėmis sąlygomis negu bankai ar kitos finansinės institucijos.

KIEKVIENA SĄSKAITA IKI \$100,000.00 APDRAUSTA FEDERALINĖS VALDŽIOS

■ laiškai Dirvai

ANTROJI PREMIJŲ MEDALIO PUSĖ

Dirvos 1983 m. 47 numerioje "Šis bei tas" skiltyje Skripstas džiaugiasi, "kad Kultūros taryba pajuto reikalingą aiškintis dėl premijų". JAV LB Kultūros tarybos nariai ir bendradarbiai per eilę metų daug kartų yra rašę mūsų išeivijos laikraščiuose apie kultūrinę premijas ir dėl premijų. Skripstui nenurodant koks buvo tas pasiaiškinimas, kur ir kada, tačiau per visą skiltį duodant eilę negatyvių pasisakymų spaudoje, daugumoje jų net nieko bendro neturinčių su Kultūros tarybos premijomis, norisi bent dalinai paminėti ir antrąją premijų medalio pusę liečiančius pasisakymus.

Draugo 1982 m. 78 numerio kultūrinis priedas turi visą eilę kultūrininkų ir Kultūros tarybos nario pasisakymų premijų tradiciją tęsiant. Pokalbyje Lietuvos Fondo tarybos pirm. Stasys Baras sako: "Kultūros tarybos iniciatyvą reikia vertinti teigiamai. Džiugu taipgi, kad yra ką premijuoti... Manau, kad Lietuvos fondo skiriama parama pagyvina kultūrinę veiklą, paskatina kūrėjus kūrybos darbui". Pagaliau už premijas pasisako ir L. Amerikos Vakaruose nr. 5 straipsnis, ir minimas Draugo "Dviejuose Horizontuose" straipsnis, kuriuos Skripstas savaip interpretuoja. Tenka labai suabejoti ir Skripsto patiektu dramaturgo K. Ostrausko pokalbio Draugo 145 nr. ryškumu. Jo pareiškime išlietas sarkazmas labiau tinka komedijai scenoje, negu kultūrinei veiklai gyvenime. Kultūros tarybai net ir septynias premijas skiriant, dar labai lengva susigaudyti kas, kur, kiek, kada ir kaip, net ir eiliniam spaudos skaitytojui, nebūnant dramaturgu, neturint doktorato ir nesirūpinant apie premijos gavimą.

JAV LB Kultūros Tarybos, ar pačios LB premijas skirsto atitinkamų kvalifikacijų komisijos, nemažiau kompetentingos, kaip Draugo, Dirvos, V. Krėvės ar Rašytojų draugijos premijų skirstytojai. Pati Lietuvos Bendruomenė turi nemažesnę mūsų kultūrinio gyvenimo, ar kūrėjų pagerbimo bei vertinimo autoritetą, kaip Draugas, Dirva, ar kuri draugija. Apie tai pasisako ir dail. A. Valeška 1982 m. Draugo nr. 78 kultūriniame priede sekančiai: "Dailės premijos tradicija ir kelias mūsų, palyginus su Literatūros premija, yra labai vingiuoti. Įsikūrus Čiurlionio galerijai ir, jai vadovaujant, prasižėjus parodoms, premijos

paskyrimą ne kartą nulemdavo ne kūrinio vertė, bet asmeninė rengėjų pažiūra. Toks nusistatymas, be abejo sumažino premijos orumą. Kultūros tarybai perėmus menų vertinimo sritį, dabar didesnis dėmesys skiriamas profesionalumui".

Lietuvių Bendruomenės apimtis švietimo ir kultūros srityse yra daug platesnė, negu kurio mūsų laikraščio, ar kurios draugijos. Tą liudija ilgametė Bendruomenės kultūrinė veikla, jos visi didieji kultūriniai renginiai. Tą liudija ir neseniai praėję II Pasaulio Lietuvių Dienos su dideliais ir šakotais kultūriniais renginiais.

JAV LB Kultūros tarybos veikla yra labai šakota, nelengva, tačiau labai prasminga. Kiekvieno mūsų pareiga yra prie jos prisidėti pozityviais darbais ir talka, jei norime, kad mūsų tautinė kultūra liktų gyva išeivijoje. O dirbantiems greita pasisėkimų netrūksta ir nusivylimų, apie kuriuos V. Mariūnas, Kultūros tarybos vicepirmininkas Draugo 1982 m. 78 numerioje taip rašo: "Matėsi ir tai, kas kėlė nusivylimą. Matėme išmintingus ir mokslais tituluotus, kuriems kultūrinė veikla dar vis buvo nežinomoji žemė. Matėme turtingus virtusius vargšais, kai knyga, ar laikraštis į namus prašėsi. Matėme sveikus, virtusius paliečiamais, kai kultūrai talkos reikėjo. Matėme pavargusius, dar nė darbo nepradėjus. Taip pat girdėjome aklus ir kurčius, mūsų darbus bei žodžius niekais verčiant. Jų visų mums labai gaila".

Manau, kad prie šių žodžių tolimesni pareiškimai nebereikalingi.

Br. Juodelis

Skripsto priedas:

Dievaži, Br. Juodelis bent humoristas! Lyg su prima Aprilis! Sumanė pakeisti mano vardą į SKRIPSTAS! Gal niūriam ir žemiškam adventui pasiilgo humoro?..

Jis bando ginčytis dėl LB premijų, tik argumentų tenka ieškoti tolokai — net 1982 metų pradžioje. O į temą nesigilina, aiškina daugiau bendrybėmis. Ir prasišlenkia su mano skiltimi: aš gi neneigiau Kultūros tarybos iniciatyvos nei komisijų kompetencijų ir panašių dalykų. O kad LB premijom trūksta tvirtesnių tradicijų, nė jis neneigia. Tačiau pagal mano iškeltus visuomenės balsus tom premijom tikrai lyg reikėtų dar įžvalgesnio įprasminimo, jautresnio išbalansavimo, taip pat ir kuklesnės

kosmetikos.

Didžiąją dalį rašinio Br. J. skiria LB autoritetui ir darbų nuopelnui aukštinti: kad jos veikla plati ir šakota, kupina kultūrinių renginių ir t.t. Bet aš nesiskėsinau to neigti ar menkinti. LB turi savo vietą ir garbę. Pvz. LB švietimo sektorius, vadovai su mokytojais — jų idealistiniai, planingi ir našūs darbai viems pasigėrėtini, tie asmenys verti didžiausių premijų. Bet netikslu LB laikyti 100% tobulybe visuose jos žygiuose ir į kiekvieną pastabą iš šalies tuoj šnairuoti. Br. J. net labai neigiamai komentuoja K. Ostrausko žodžius, mano cituotus, ir apkaltina sarkazmu, o patsai nevengia sarkastiškos paniekos visuomenei, mesdamas grubų priekaištą, kad tai "akli ir kurčiai"...

Iš Br. Juodelio rašto atrodo, kad LB linkusi bet kokius atvirus svarstymus dogmatiškai atmesti ir spaudoje išskylančiais balsais nesidomi (gal išskyrus tik pagyras), į juos nesigilina. Tačiau baimė kritiškų nuomonių yra tik vidujinio silpnumo ženklas.

DAR APIE J. BELECKO SUŠAUDYMĄ

Man pastabose "Už ką buvo sušaudytas žurnalistas Juozas Beleckas?", kaip patyriau iš gaunamų laiškų, yra netikslumų.

Apie J. Belecką straipsnis, kurį sekė suėmimas, tardymai ir sušaudymas, buvo paskelbtas ne "Ateityje", bet "Į Laisvę". "Ateitis" pakeitė "Į Laisvę" tik 1942-43 metų sąvartoje ir todėl šioje istorijoje vaidmens neturėjo.

Tarp J. Belecko gelbėjimu susirūpinusių žmonių paminėjau ir "Ateities" leidėją Bronių Daunorą. Tą irgi netikslu. B. Daunoras nuoširdžiai rūpinosi šia byla, bet tuo metu "Ateities" leidėju dar nebuvo.

Gandai, kad J. Beleckas sušaudytas už bendradarbiavimą su bolševikų pogrindžiu atsirado žymiai vėliau, ir jų kilmė daugiau, negu įtartina. Be to, tie gandai buvo taip mažai paplitę, kad netgi šeima apie juos nieko nėra girdėjusi.

Kaip bevertinsime J. Belecką ir jo darbus netgi ir bolševikų okupacijos metu, vis dėlto toks likimas per žiaurus, todėl dabar nepatikrinamais gandais ir nuogirdomis juodinti jo atminimą niekam garbės nesudaro.

Vladas Civinskas

WANTED

MACHINIST-Davenport Screw Machines. Set up and operate. Minimum 5 years exp. First and Second Shifts. Excellent benefits, plus profit sharing. Call collect JIM STUDEBAKER. STANDARD INSERT CO. 12280 MONTAGUE ST. PACOIMA CA. 91331 213-896-9529

(39-2)

Mylimai Motinai

A. A.

KAZIMIERAI GIEDRAITIENEI

mirus, sūnui VYTAUTUI su šeima, giminėms ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Jadvyga ir Edmundas
Čapkevičiai
su šeima

Brangios motinos

KAZIMIEROS GIEDRAITIENĖS

netekus, mūsų mielą VYTAUTĄ ir visą jo šeimą nuoširdžiai užjaučiame

Julija ir Jonas
Petroniai

Aldona, Vincas ir Saulius
Juodvalkiai

A. A.

JURGIUI APANAVIČIUI

mirus, dukteriai BIRUTEI SKRINSKIENEI

ir šeimai, nuoširdžią užuojautą reiškia

Brazaičių šeima

A. A.

STEFANIJAI JUODIKIENEI

mirus, jos vyrą JONĄ ir sūnų ALGĮ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Aldonas ir Jurgis
Venckūnai

A. A.

STEFANIJAI JUODIKIENEI

mirus, jos vyrui dr. JONUI, sūnui ALGIUI, sesutėms ir broliui nuoširdžią užuojautą reiškiamo ir kartu liūdime

Vincentina ir Jonas Jurkūnai
Laima ir Algis Jurkūnai
Ramunė ir Gintautas Vitkai

KANADOS LIETUVIAI

J. Varčius

SOCIALINIS PATARNAVIMAS

Toronto Lietuvių Namai yra kultūrinė-visuomeninė organizacija, kuri rengia paskaitas, išlaiko biblioteką, rūpinasi lietuviybės bei lietuviškų papročių išlaikymu ir puoselėjimu. Be to, padeda studijuojančiam jaunimui, remia sportą, meną ir t.t. Be šių suminėtu tikslų, Lietuvių Namai rūpinasi socialiniais reikalais. Šiam tikslui 1983 m. kovo 19 d. LN valdyba patvirtino socialinių reikalų komisiją, kurią sudaro 3 valdybos nariai: dr. E. Birgiolas, V. Kulnys ir dr. J. Slivinskas. Komisija bendradarbiauja su Toronto Lietuvių Pensininkų Klubu valdyba, kurios narys L. Novogrodskienė dalyvauja posėdžiuose.

Kanados federalinė ir Ontario provincijos vyriausybės, Toronto miesto savivaldybė skiria stambias pinigų sumas vyresnio amžiaus žmonių socialinei globai. Jie aprūpinami pigintais butais, susisiekimo priemonėmis, teikiama nemokama buto ar namo priežiūra ir gauna kitų įvairių privilegijų. Pasinaudoti visomis pensininkams, invalidams privilegijomis, reikia žinoti tvarką ir įstatymus. Eiliniai žmonės dažnai nežino apie tai ir jie reikalingi pagalbos iš asmenų, kurie su tokiais reikalais yra susipažinę. Tai socialinių reikalų patarnautojai, kurie yra baigę universitete specialius šios srities mokslus.

LN socialinių reikalų komisija, išstudijavus Lietuvių Namų narių ir kitų vyresnio amžiaus reikalingos globos problemas, valdybai pritarus, pakvietė Loreta Lenauskaitę socialinių reikalų patarnautoja, kuri lankydavo lietuvius ligonius ir invalidus prieglaudose, pasirūpinus, kad jie gautų tinkamą butą, reikalingą priežiūrą ir patarnavimus. Ji padėdavo sutvarkyti pensijai gauti dokumentus, išrūpindavo papildomas pensijas ir teikdavo teisinius patarimus.

L. Lenauskaitei pradėjus dirbti Etobiko savivaldybės socialinių reikalų įstaigoje ir jai vienai negalint atlikti visų įsipareigojimų, nuo lapkričio 14 d. buvo priimta Vida Duliūnienė. Vida yra baigus Clevelando universitete socialinius mokslus. Šiuo metu Vida ir Loreta pasiskirstę darbus, teikia socialinę pagalbą vyresnio amžiaus lietuviams.

Vienas iš socialinių reikalų komisijos uždavinių yra sudaryti pastovią asmenų grupę, kurie sutiktų lankyti sergančius tautie-

čius. Šiam tikslui gruodžio 8 d. buvo sušauktas tautiečių pasitarimas. Dalyvavo 15 asmenų. Nutarta ateinančių švenčių laiku aplankyti visus mūsų ligonius.

Žinantieji apie sergančius ligonius, namuose, norintieji pasitarti su socialinių reikalų patarnautojomis, norintieji prisidėti talkininkauti ligonių lankyme, malonėkite pranešti Lietuvių Namų raštinei darbo valandomis telefonu 532-3311, arba bet kuriuo laiku — V. Kulniui telef. 769-1266.

"VILNIAUS" KARALAITĖS RINKIMAI

"Vilniaus" karalaitės rinkimai įvyks vasario 11 d., šeštadienį, specialiai surengtame baliuje Lietuvių Namuose. Karalaitės rinkimų komisijai vadovauja KLB Toronto apylinkės valdybos narė Rūta Pacevičienė. Palengvinti kandidačių parinkimą, visos jaunimo organizacijos prašomos pasiūlyti iš savo narių kandidatus ir apie tai pranešti komisijos pirm. Rūtai Pacevičienėi, tel. 248-9458. Išrinktai karalaitei bus skiriama mokslo stipendija \$1,000.00 ir jos palydovei —

\$500.00. Likusios kandidatės bus pagerbtos vertingomis dovanomis.

FILMAS "PREZIDENTAS ANTANAS SMETONA"

Sausio 8 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Lietuvių Namų Karaliaus Mindaugo menėje bus rodomas filmas "Prezidentas Antanas Smetona". Šis garsinis filmas, dalinai spalvotas, sudarytas iš istorinių įvykių apžvalgos nepriklausomoje Lietuvoje ir Amerikoje. Čia rodomi nepriklausomos Lietuvos įstaigų atidarymai, paradai, iškilmingos šventės, jo gyvenimas tremtyje, susitikimas su Amerikos prezidentu Roosveltu ir jo paskutinė kelionė į tremtį — laidotuvės Clevelande.

Rengėjai — LN Kultūrinės veiklos komisija.

"ARO" PENKMEČIUI PAMINĖTI KONCERTAS

Toronto Vyrų Choras "ARAS" 1983 m. gruodžio 11 d. Lietuvių Namuose paminėjo savo veiklos penkių metų sukaktį, surengęs didingą koncertą.

Penkmečio paminėjimo iškilus koncertas įvyko Mindaugo menėje, kur dalyvavo apie 400 tautiečių. Trumpą įžanginį žodį tarė choro valdybos pirm. T. Stanulis, pakvietęs žilvitienę iš Hamiltono programos pranešėja.

"Aras" koncertą pradėjo galingai nuskambėjusiu J. Sauerveino sukurtu Mažosios Lietuvos himnu "Lietuviais esame mes gimę", po kurio sekė dainų pynė: Lietuva Brangi, Kalniškės mūšis, Leiskit į Tėvynę, Stoviu aš parymus, Pražydo žazminai ir širdis dar žydi. Solistas R. Strimaitis savo maloniu tenoru padainavo St. Gailevičiaus "Kla-jūnui" ir F. Shubert'o "Serenadą". Choras vėl įsijungė į programą, harmoningai atlikęs lietuvių kompozitorių sukurtas 5 dainas ir komp. H. Shroder "Keleivio daina". Pirmą koncerto dalį užbaigė solistas R. Strimaitis kartu su choru dariniai padainavę F. Abt. serenadą.

Po 20 minučių pertraukos, dalyviai pasivaišinę "Aro" dainininkų žmonių iškeptais pyragais ir kavute, vėl grįžo į salę, kur buvo tęsiama antroji koncerto dalis. Choras įspūdingai atliko lietuvių kompozitorių sukurtas 9 dainas, kartu su sol. R. Strimačiu — 2 dainas ir solistai V. Verikaitis ir R. Strimaitis — duetu padainavo 3 dainas.

Chorui dirigavo muz. V. Verikaitis, akompanavo J. Govėdas. Bendrai, choras, vadovaujamas ir mokomas geriausio Kanadoje lietuvių chorvedžio muz. V. Verikaitio, yra pasiekęs aukštą me-

tinį lygį ir yra vienintelis reprezentacinis Kanados lietuvių didžiausias vyrų choras.

Šiuo metu "Aras" turi 47 dainininkus, anksčiau buvusius choristus su gerais balsais. Pagal amžių tai vyresnio amžiaus dainininkų choras. Penkių metų laikotarpyje šis choras suruošė 47 koncertus Kanados ir Amerikos lietuvių kolonijose. 1981 m. išleido dainų plokštelę "Aras... toli nuo tėvynės". Svarbiausias "Aro" vyrų choro entuziastas ir pagrindas yra visuomet optimistiškai nusiteikęs muzikas-solistas Vaclovas Verikaitis, kuris su didele meile lietuviškai dainai ir pasiaukojimu moko choristus nuo pat pirmos repetitijos. Jam talkininkavo akompanuotojai muz. S. Gailevičius, muz. L. Marcinkutė ir muz. J. Govėdas.

GRAVURE FILM PREPRESS SUPERVISOR

Applicant should have 7 to 10 years experience in Gravure film prepress. Responsibilities will include the training and supervision of a gravure prepress film department involving continuous tone film inspection, utilizing the latest electronic equipment, color markup, film correction and bromide manufacturing. Applicant should have experience interfacing with the Helio Klischograph engraving system. However, chemical etch will be considered. Send resume in confidence to:

Arcata Graphics Buffalo
Att. Louise Ross
TC Industrial Park Depew, N. Y. 14043
Equal Opportunity Employer

LABORERS, BURNERS FOR SCRAP METAL YARD IN N. E. MUST BE OVER 21 AND HARDWORKING. APPLY IN PERSON. THALHEIMER BROTHERS 5550 WHITAKER AVE. PHILADELPHIA, PA. 19124

(12)

Ar žinai kur suktis kada jūsų šviesos užgesa?

Kreipkis į Yellow Pages. Jeigu audra palies jūsų apylinkę ir šviesos užges, tai yra viskas ką jūs turite prisiminti. Jūsų Yellow Pages. Ten "Electric Companies" skyriuje jūs rasite mūsų specialų pranešimą nurodant tiksliai ką reikia daryti.

Mes tikime, kad jums niekad nereikės ieškoti tos informacijos, bet mes norime, kad jūs žinotumėte, kur ji yra, jei atsirastų reikalas.

Ir jeigu jūs norėtumėte žinoti daugiau apie visa tai ką mes darome audrai užtikus, atsiųskite mums šį kuponą, kad gautumėte nemokamą kopiją mūsų brošiūros "Outage. The Story of a Storm".

Mail to:
Residential Energy Application Dept.
Room 711
Cleveland Electric Illuminating Co.
P.O. Box 5000, Cleveland, Ohio 44101

Please send me your booklet titled "Outage."

NAME

ADDRESS

CITY

STATE

ZIP

The Illuminating Company.
The Energy Makers.

388

Trilogija (6)

Jūratė Statkutė de Rosales

AKADEMINIŲ MOKYKLŲ KRYŽKELĖS

Skaitau aplinkraštyje, kad parenkant Lituanistikos Katedrai vietą Cikagoje, buvo imta dėmesin būsimų studentų artumas: "šiam universitete yra bent 350 lietuvių kilmės tarp 21,000 studentų, o Chicago bei apylinkių įvairaus lygio lituanistinio švietimo įstaigų tinklas užtikrina pasiruošusių aukštesniam lituanistiniam mokslui jau vien iš netoli gyvenančių".

Ko neradau aplinkraštyje - tai paaiškinimo, ar tame universitete puoselėjama akademinė tendencija yra ta, kurios mums šiandieną reikia. Mano manymu, parenkant katedrai universitetą, akademinė tendencija daugiau nusveria, negu geografinė vieta. Jei lituanistikos katedra bus įkurta jai tinkamoje akademinėje aplinkoje, ji galės išaugti į svarbų centrą ir studentai patys atsiras. Jei ji to nepadarys, ją galėsime pastatyti pačiame Marquette parko žalios pievelės vidury ir vistiek studentų neatsiras.

Kokia yra Illinois Universiteto akademinė linija? Steigiant katedrą, būtų gera lietuvių apie tai informuoti, nes šis klausimas yra svarbus.

Daleiskime pvz., kad universitetas linksta į šiuo metu madingą Chomskio pasekėjų mokyklą. Si JAV-bėse labai populiaru kryptis išsirutuliavo iš Chomskio generatyvinės gramatikos nuostatų pritaikymo bei išplėtimo, dažniausiai gyvų kalbų kitimus stebint. Gausių chomskiškos mokyklos pasekėjų gana bendras bruožas yra tendencija kreipti į dabartinius kalbinius reiškinius daugiau dėmesio, negu į archaizmų kalbų istorinius (diachroninius) reiškinius. Įpuolę į tokią aplinką, mes iš kart atsidsursime silpnoje pozicijoje, nes dabartinių laikų germaniškų, slaviškų, romaniškų kalbų kitimai vargu ar ką daug bendro turi su lietuvių kalba. Mūsų lituanistikos katedra liktų izoliuotas, niekam nereikalingas kampelis.

Tas pats atsitiktų, jei paltume į JAV-ėse dažną, labai įdomų, bet mums neaktualų vadinamosios amerikiečių "Yale mokyklos" ratą (Franz Boas/Edward Šapir tradicija) kuriame kreipiamas daug dėmesio į neindoeuropietiško kalbų tyrimą. Gal su laiku tas mums bus įdomu, jei pasirodys, kad lietuvių kalba yra išlaikiusi prieškurganisčių bruožų, tačiau dabar mums tas yra visiškai neaktualu.

Mano manymu, JAV-ėse, kalbotyros srityje, tinkamiausia ir mūsų reikalavimams artimiausia būtų Morris Swadesh kadaise įkurta glotochronologijos mokykla, kuri siekia matematiniai apskaičiuoti įvairių kalbų giminytės ir išsiskyrimo laipsnius. Jei tokio pobūdžio apskaičiavimus galėtume išvystyti lygindami ordinatorių pagalba lietuvių kalbos duomenis su kitų kalbų katedrose renkama lygiagrečiais duomenimis, baltų kalbos, su gyna išlikusia archaizma lietuvių kalba ir Lietuvos dialektais, galėtume atgauti joms priklausančią indo-

europietiško kalbų pagrindinio parametro vietą. Tokioje aplinkoje lituanistikos katedra galėtų tapti lyg ašis, aplink kurią pradėtų sukintis kitų kalbų genezės tyrimai.

Pasakius tą patį dalyką paprasčiau - mums reikėtų laikytis tokios mokyklos, kurioje galėtume:

1. naudoti naujai atsiradusias elektroninių programacijų galimybes, nes tai yra mums vienintelė proga išlikti iš mus sukausių vokiškos ir rusiškos mokyklos limitacijų;

2. siekti indoeuropietiško kalbų ankstyvųjų formacijos laikų aiškinimo aplinkos ir

3. skaičiais parodyti, kiek baltiško elementų esama pvz. germaniškose, slaviškose ar romaniškose kalbose, kurios visos užgimė vėliau, negu baltų vienetą.

Pastebiu, kad Lietuvoje V. Urbutis jau bandė pritaikyti glotochronologijos metodus lietuvių ir latvių kalbų tyrimui. Pasirinktas kelias, mano manymu, yra visiškai tikslus, tačiau Urbutis neturi visų tų techniškų elektronikos priemonių, kurios mums, vakaruose, jau yra įprastos ir kasdienis dalykas. Tat kaip tik tai tokiu atveju tikėtų pritaikyti kitą Lit. Katedros steigimo premisą: atlikti vakaruose tuos darbus, kurių Lietuvoje daryti negalima, ne vien dėl politinių priežasčių, bet ir dėl techniškų kliūčių.

Išvadoje, man išrodo, svarstant lituanistikos katedros pastatymą turime labai aiškiai suprasti elektronikos amžiuje mums atsirandančias galimybes ir jas kiek įmanoma tobuliau panaudoti.

Viena lietuvių kalbos ir folkloro tyrimų galimybė yra naudoti elektroniką tam, kad grafiniai išvesti įvairių kalbų ir folkloro bendrumų ir skirtumų zonas. Ordinatoriai (angl. "computer") šiandieną mums leidžia labai gausius duomenis surūšiuoti pagal specifinę programą nustatytą tvarką ir išvesti grafikas, kuriose paaiškės objektyviai išgautas, tarpusavyje kelių tiriamų kalbų ar kultūrų santykis. Tokių grafikų pagalba, galima nustatyti ir įtakų chronologiją, kas savaime įves lietuvių kalbą, ir ypač lietuvių tarmes, į joms priklausančią vietą.

Kita galimybė yra informatika. Tai yra įvairiai sugrupuotų žinių lentelės, kurios gali būti naudojamos ordinatorių (computerių) ekranuose.

Mums būtų svarbu įtraukti mūsų pačių (ne slavistų ir ne germanistų) sudarytas plokšteles apie lietuvių kalbą ir kultūrą į universitetines bibliotekas.

Pirmuoju atveju, mes turėtume tokiame universitete, kuriame būtų galima ordinatorių programavimą koordinuoti su tuo pačiu keliu dirbančiomis kitų kalbų katedromis. Taigi reikia, kad kitos katedros domėtųsi tuo, kas ir mums rūpi.

Antruoju atveju, mums reikėtų sudarytas informatikos plokšteles duoti tokiems universitetams, kurių darbuose tokios plokštės galėtų būti naujingos ir turėtų paklausą. Tai gi čia vėl, universiteto akademinė tendencija mums turi labai, ir net labai rūpėti.

Kitas klausimas, kuris mums turėtų labai rūpėti, yra sekantis: kas katedrai vadovaus? Aplinkraštis aiškina, kad "universitetas ieškos žymaus profesoriaus". O gal mums reikia ne tiek "žymų" žmogų rasti, kiek jauną asmenį, gerai supažinusį su programtikos technika, visiškai laisvą nuo tradicinių baltistikos mokyklų, būtų tai vokiškoji ar rusiškoji. Žmogų, kuris mokėtų programuoti ir sugebėtų lietuvių kalbą tirti pradėdamas nuo grynų kalbos reiškinių, be jokių išsėnėjusių teorijų kontaminacijos.

Man išrodo, kad šio katedros projekto tikslas reiktų kitaip formuluoti. Pagrindinis tikslas yra ne tiek "steigti lituanistikos katedrą Chicagoje", kiek "sukurti grynai LIETUVISKĄ akademinę pakraipą". Tik šitaip reiktų statyti klausimą, o tada ir visuomenė nepašykstės paramos, ir net labai nuoširdžios paramos.

DAR VIENAS LIETUVIS GAVO VENEZUELOS ORDINĄ

Venezuelos lietuvių kapelionas, salezietis kun. Antanas Perkumas, 1983 m. spalio 12 d. buvo apdovanotas Caracas miesto ordinu. Tai yra trečias lietuvis, kuris tą dieną buvo valdžios apdovanotas specialiu žymeniu. Pirmieji du buvo Venezuelos LB pirmininkas Vytautas Dambrava ir gydytoja Irena Šeputienė.

Žinia apie kun. Perkumo apdovanojimą pasiekė parapijiečius kiek vėlai, nes dėl

kapeliono sveikatos sušlavimo ir krašte vykusių rinkimų lietuvių neturėjo savo pamaldų jau du mėnesiai iš eilės. Parapijiečiai tikisi, kad kunigo sveikata artimoje ateityje pasitaisys ir bus proga po mišių viešai jį pasveikinti.

SVARINSKO LAISKAS VENEZUELOS SPAUDOJE

Dienraštis "La Religion" spalio 23 dienos laidoje perspausdino išverstą į ispanų kalbą kun. Svarinsko laiską, išėjusį Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos 59-tame numeryje. Pridėta didoka Svarinsko nuotrauka, bei paaiškinimai apie kitus lietuvių sąžinės kalinius: Bieliauskienę, Petkų, Gajauską, Tamkevičių. Ant

galo duotas pilnas vertimas pranešimo, gauto iš Permo lagerio vedėjo, kuriame pažymima, koks režimas laukia Svarinsko per sekančius septynius kalėjimo metus.

• OHIO AUTO BODY, savininkas Jonas Švarcas, 35571 Vine St., Eastlake, Ohio 44094, sąžiningai ir gražiai atlieka visus automobilių taisymo darbus. Iš nelaimės vietos pašaukius, automobilį atitempia į savo dirbtuves ir greitai pataiso. Skambinkite tel: (216) 942-8038 ir viskas bus sutvarkyta.

Mylimai motinai

A. A.

KAZIMIERAI GIEDRAITIENEI

mirus, sūnų VYTAUTĄ su žmona, vaikais ir seseris nuoširdžiai užjaučiame

Vacys, Barbara ir Paulius
P e t k a i

Pranas, Antanina, Kęstutis
P e t r a i č i a i

Rasutė ir Romas
K r o n a i

Jūratė ir Juozas
Š e p i k a i

Mielai

A. A.

ALICE KARKLIENEI

mirus, liūdintį jos vyrą BENEDIKTĄ ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Antanina, Pranas, Kęstutis
P e t r a i č i a i

Jūratė ir Juozas
Š e p i k a i

Rasutė ir Romas
K r o n a i

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS RENGIMO ANTRASIS ETAPAS

Septintajai Laisvojo pasaulio lietuvių tautinių šokių šventei ruoštis pradėta 1982 metų pavasarį. Lietuvių tautinių šokių institutas (LTŠI) paskyrė šokių direktorę Jadvygą Reginienę, kuri drauge su LTŠI pirm. Galina Gobiene sudarė šventės šokių programą, o JAV LB Krašto valdyba (pirm. V. Kutkus) paskyrė šventei rengti komiteto pirmininku dr. Antaną Butkų.

Meninė programa. Institutas surengė dvejus vienos savaitės kursus Dainavos stovykloje, kuriuose dalyvavo bent po vieną atstovą iš visų šokių grupių, užsiregistravusių dalyvauti šokių šventėje. Kursantai buvo išmokyti visus 22 šokius, kurie sudarys 7-sios šventės programą. Dalis jų bus šokami pirmą kartą. Tų šokių paruošimą atliks grupių vadovai savose vietovėse, o Instituto atstovės juos derins vietovių aplankymo

metu. Šokius palydės jungtinis choras, sudarytas iš Chicagos, Clevelando ir Toronto choristų. Jo programa, gaidoms ir paruošimu rūpinasi choro direktorius Bronius Kazėnas iš Kento universiteto. Muzikos direktorius Algis Modestas iš Chicagos rūpinasi orkestru, kurį sudarys kanklės ir simfoninis orkestras.

Rengimo komitetas. Jo sudarymas gerokai užtruko. Daug prisidėjo ir tas, kad Clevelande šventė ruošiamą pirmą kartą. Antra priežastis, kad Koliziejus gali sutalpinti 17,000 žiūrovų, o Clevelandas per mažą lietuvių koloniją, kad galėtų patys vieni tiek sutelkti. Tad buvo dedamos pastangos į Komitetą įtraukti žmonių ir iš Chicagos. Trečia, komiteto pirmininko paskyrimas buvo per anksti paskelbtas spaudoje. Ketvirta, II PLD rengimas pareikalavo daug darbo jėgų ir lėšų. Reikėjo

laiko, kad aukotojai ir rengėjai atsipūstų, tad šventės darbo dar nebuvo galima pradėti.

Organizacinis komitetas ir visos komisijos jau sudarytos. Dar reikės šventės tvarkdaryų ir kt., kurie bus kviečiami vėliau.

Komiteto pirmininko pavaduotoju yra Andrius Mackevičius (216) 731-2705. Šalia tiesioginio pirmininko pavaduotojų jis koordinuoja samatų sudarymą, pajamų bei išlaidų apyvimą ir palaiko ryšius su bilietų platinimo, loterijos, suvenyrų bei banketo komisijų pirmininkais. Biudžetas siekia 200,000 dolerių. Sekretorė yra Nijolė Maželienė, o išdininkė Rūta Butkutė-Marino.

KOMISIJS. Lėšų telkimui vadovauja dr. F. V. Kaunas (312) 652-1381. Lėšos yra telkiamos iš mecenatų, iš apygardų ir apylinkių, pagal apylinkių dydį paskiriant kvotas, iš loterijos bilietų, suvenyrų ir iš išplatintų šventės bilietų.

Šventės bilietai. Jų platinimu rūpinasi Valdonės Žiedonienės komisija (216) 481-8023. Bilietus bus galima įsigyti per LB apylinkes, per šokėjų grupes, per lietuvių biznio įstaigas ir per Koliziejus Tikectroną, kuris veiks visoje Amerikoje ir užteks tik paskambinti jo numeriu, pranešti savo Visa ar koki kitą banko sąskaitos numerį ir bilietai bus išrašomi tą pačią dieną eilės pirmumo tvarka.

Loterijos komisijai vadovauja Bronius Nainys iš Clevelando (216) 481-8472. Kaip ir kiekvienoje šokių šventėje, taip ir Septintoje bus platinamos loterijos bilietų knygtės per šokėjus, per Apylinkes, per Apygardas ir pavieniui. Šiuo metu yra komplektuojami fantai ir gaminami bilietai.

Suvenyrais rūpinasi Birutė Vedegienė ir Rūta Degutienė (216) 951-5011. Bus tradiciniai marškinėliai, ženkliai ir kitokie netikėtumai. Iš anksto užsisakiusiems bus duodamos nuolaidos, nes nereikės mokėti komiso.

Globos komisijai vadovauja Vytautas Jokūbaitis (216) 481-7161. Ji rūpinasi registracija, nakvynėm ir vietine transportacija. Šokėjų grupėms išsiuntinėtoms anketos, kurių dalis informacijos būtinai reikalinga V. Jokūbaitio komisijai. Malonėkite jas kuo skubiau sugrąžinti: 3000 Hadden Rd., Euclid, Oh. 44117.

Šventės leidinio redaktoriu yra žurnalistas Alfonsas Nakas iš Detroito (313) 645-5926, o jo administratorium Vytautas Staškus (216) 467-2756. Leidinyje bus išspausdinta šventės programa, grupių aprašymai su jų nuotraukomis, sveikinimai iš mecenatų, rėmėjų ir prekybininkų.

Garbės svečiai. Jų sąrašą paruošia šventei rengti komiteto garbės svečių komisija, o tvirtina JAV LB Krašto valdyba.

Svečiai-žiurovai. Kaip minėta, žiūrovų prikvietimas yra pati sunkiausia pareiga, kurios Rengimo komitetas be visų lietuvių pagalbos, vienas nepajėgs atlikti. Komitetas dės visas pastangas šią akciją koordinuoti.

Lietuvius žiūrovus neturėtų būti sunku sukviesti, nes visi mes žinome, kad tautiniai šokiai yra viena iš stipriausių tautinių lietuvių išlaikyti. Kad šokiai labai patinka ir jaunam ir suaugusiems, kad jie spalvingi, grakštūs, stilingi ir dinamiški ir kad juos mėgstata ne tik lietuviai, bet ir amerikiečiai, kurie juos maitė. Chicagoje, deja, salė buvo per maža, tad daug amerikiečių svečių net nebuvo kviesta. Clevelande šokius sėkmingai propagavo Grandinė, tad jau yra amerikiečių tarpe tokių, kurie patys ateis ir gal kitus prikalbins. (Ypatingai jei Grandinė efektingai ištrauks į šį darbą). Tačiau to mums nepakanka. Mums būtinai reikia "parduoti" tą labai gerą, bet dar per mažai žinomą prekę labai dideliame būriui amerikiečių. Tam tu-

rime du Public Relations komitetus. Vienam vadovauja Gražina Kudukienė, kuri turi ypatingai gerus ryšius su daugeliu Ohio įstaigų, k. a., Moterų balsuotojų lyga ir kt. Jos komitetas dar padės propaguoti lėšų telkimą per didžiąsias Ohio korporacijas. Dalios Orantaitės komitetas kontaktuos amerikiečių spaudą ir TV.

Propaganda per radiją rūpinasi Tėvynės Garsų redaktorių Juozas Stempulis.

Meniniu direktorium yra Petras Maželis, kuris rūpinasi Koliziejus papuošimu ir jo šviesų sistema.

Šventės banketu ir šokėjų susipažinimo vakaru rūpinasi Onos Jokūbaitienės komitetas, kuriame yra daug energingų asmenų. Tel. (216) 481-7161.

Šventės plakatą paruošė dail. Jonas Račyla ir pirmąją pagalbą organizuos dr. Algis Čepulis, o teisiniais patarėjais sutiko būti adv. Algis Širvaitis ir adv. Egidijus Marcinkevičius.

**Šventei Rengti
Komiteto Informacija**

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

MOTHER EMILIE GAMELIN
Foundress of the
Sisters of Providence

Montreal 1843

Process of Beatification completed, March, 1983

As women of the Church we, the Sisters of Providence, continue in the spirit and footsteps of Mother Gamelin to be attentive and creative in responding to the urgent and multiple needs of our suffering society.

Presently, as in the past, we pursue the same goals as Mother Gamelin. We have a very specific mission to accomplish in the Church and in keeping with our charism; that of proclaiming God's Providence to the poor, particularly individuals and groups whose basic needs are not met, the rejected, the marginalized, the voiceless.

We also wish to convey the message that Mary, our Compassionate Mother, is ever present to all those who suffer and to our contemporary society that "The Love of Christ Impels Us."

We are a Congregation composed of nine provinces spread across Canada, the United States and Chile. Our missionary services also extend to Argentina, Haiti, Cameroon and Egypt.

Should you receive the inspiration to answer such a call and fulfill your personality in our way of life, we invite you to share with us that beautiful and specific mission of being a loving presence to so many suffering human beings in our society of today.

For further information feel welcome to contact us at:

St. Ann's Home for the Aged
198 Old Bergen Road
Jersey City, N.J. 07305-2695
Tel. (201) 433-0950

SLA ESKURSIJA KARIBŲ JŪROJE

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE 1984 metais balandžio-April 29 d. rengia 7 (septynių) dienų ESKURIJĄ KARIBŲ JŪROS SALOSE.

Ekskursija išplauks iš Miami, Floridos, Norvegų laivu "SKYWARD". Lankysites Meksikos YUCATAN CUNCUM ir Conzumel salose. Aplanysite gilią senovės MAYA ir taip pat tropinį resortą KEY WEST.

Kelionė, ištisą savaitę, bus tokia turtinga geriausiu maistu, pramogomis, muzika, šokiais, menu, taip kad spalvingi prisiminimai Jūsų mintyse niekad neišblės.

SLA ekskursijos reikalais užsakant vietas laive, jau dabar prašome susisiekti — kreiptis į **AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU, 9727 South Western Avenue, Chicago, Ill. 60643. Tel. (312) 238-9787.**

Visi yra kviečiami dalyvauti šioje **SUSIVIENIJIMO ESKURSIJOJE.**

Kainuos nuo \$1,175.00 iki \$1,275.00. Į tas kainas įeina ir susisiekimas lėktuvu iš bet kurio miesto.

MATAS & TURNER REALTY

501 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119

486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
(CERTIFIED RESIDENTIAL APPRAISER)

ASSOCIATES

ROMA MAJOROVAS

ALGIS MATAS

DALIA ŠIRVAITIS

PETRAS MATAS

ANTANAS KALVAITIS

PATRICIA SAJOVEC

JONAS DUNDURAS

HOWARD TURNER — Attorney

Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

PAGERBTA IŠKILI LIETUVĖ

Clevelando įtakinga komercinių bendrovių organizacija — Cleveland Growth Association, 1983 m. gruodžio 7 d. vakarė Komunikacijos Klubu patalpose iškilmingai pagerbė penkias įtakingiausias Clevelando moteris, kurias žurnalas "Gazette" gruodžio mėnesio laidoje atranką aprašė taip: "Tos moterys buvo parinktos todėl, kad jos užsitarnavo savo kolegų pagarbos ir pasigėrėjimo. Apklausinėjant įvairias organizacijas, pakartotinai iškilo tie patys vardai... Jos visos pasižymi nepaprastu profesiniu sąžiningumu ir pasišventimu savo idealams". Jų tarpe buvo pagerbta ir Gražina Kudukienė, kuri šiuo metu eina League of Women Voters pirmininkės pareigas ir yra konsultantė ir prezidentė viešųjų reikalų firmos, Silverman, Kudukis & Co.

Susirinkus keletai šimtų svečių, kurių tarpe buvo ir būrelis lietuvių, penkios įtakingiausios Clevelando moterys buvo pagerbtos sveikinimais, kalbomis ir dovanų įteikimu. Gražinai buvo įteiktos keturios dovanos, kurias gavo ir kitos moterys. Bet lietuvių vardu Albina Bakūnienė jai įteikė

puokštę raudonų rožių. Visoms pagerbtosioms moterims buvo suteikta proga tarti padėkos žodį. Kiekviena jų buvo paruošusi trumpą kalbą, daugumoje susijusią su moterų judėjimu ir jų didėjančia įtaka bei tos įtakos užsitarnautu pripažinimu. Gražina, vienu sakiniu padėkojo už suteiktą jai garbę, ir pasakė: "O dabar leiskit man pasidalinti gėlėmis, kurias man padovanavo lietuviai atstovai". Jos trumpas žodis buvo palaidėtas karštais plojimais, kurie tęsėsi tol, kol visos moterys buvo Gražinos apdovanotos rožėmis.

Po pagerbimo teko su Gražina trumpai pasikalbėti. "Aš visada propaguoju tokią lietuvių veiklos filosofiją: veržkimės į pirmas eiles kaip Amerikos piliečiai, kad turėtume balsą ir priverstume kitus su tuo balsu skaitytis. Tada mes savo įtaką galime efektingai panaudoti lietuviškam reikalui", tvirtino Gražina, visada tą pačią mintį kartodama. Pastebiu ir ilgokame "Gazette" straipsnyje apie Gražiną Kudukienę stiprų jos lietuviškos kilmės akcentavimą: "Mano vyras ir aš esame gimę Lietuvoje, ir mes norime įskiepyti mūsų

vaikams meilę jų šaknimis, kalbai ir dabartinei tragiškai Lietuvos būklei. Abu mūsų vaikai kalba lietuviškai..."

Teko iš arti susipažinti ir su Gražinai įteiktomis dovanomis. Šalia jos dailiai įrėmuoto portreto ir didelės gėlės vazos, ji gavo specialų Kongreso Garbės pažymėjimą "už nuopelnus mūsų visuomenei, valstijai

Even if a message isn't received, it doesn't mean that it isn't worth sending. The most votes to pass through City Council. But

G

race Kudukis

believe I have found an excellent new subject for a potential author. My interest is geared toward publishing and that's where I will concentrate my energies.

I am also a licensed realtor, which gives me an excellent opportunity to see the "inside" of the Cleveland housing market, better enabling me to see the scope of what's happening in Cleveland.

I have never thought about being "influential" — I would suggest that it might be a dangerous habit to develop. The advantage of being established in a community is that one can have better access to organizations and to governmental departments so that the work that one is doing is simpler.

My first job was a fantastic experience: Woolworth's Sales Clerk, during a holiday break from school. Here I learned early in my teens that one should and must work well and be cordial to everyone, not just those who are your special friends — heavy and fast education for a girl up to that moment had felt that any number past three associates was too many.

There was no "significant" experience that made me decide upon my present career. It's really never that hard out and dried. It is a gradual process. As you go through life you become aware of subjects that stimulate your mind and eventually you arrive, step by step at the point where you are now.

In my family are a wonderful, very liberated husband and two marvelous children: Alexandra, age 9, and Raymond Jr., age 7. Because this wonderful country of ours is so complex.

Grace Kudukis is the President of the League of Women Voters. She is a Licensed Realtor, Secretary-Treasurer of Kudukis, Schade & Associates, Inc., Consulting Engineers and President of Silverman, Kudukis & Company, Public Relations.

I am affiliated with three companies. For the past five years I have been secretary-treasurer of Kudukis, Schade & Associates, an engineering company. The work is technical, stimulating and gives me an opportunity to work with

Iškarpa apie Gražiną Kudukienę "Gazette" laikraštyje.

prot. sekr. Vytautas Jurgėla, fin. sekr. Arnoldas Plevokas, išd. Algis Mitkus ir maršalka Martynas Dapkus. Direktoriais: Lionginas Izbičkas; Birutė Mitkienė, Gediminas Ivaška, Pranas Markūnas, Stasys Griganičius, Antanas Andriulionis ir Aleksandras Akule. Revizijos komisija: Danutė Izbičkienė, Tomas Ashmenskas ir Romas Veitas. Dauguma išrinktųjų buvo ir praeitų metų valdyboje.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į **OBELENIS** apdraudos įstaigą. Skambinti **ZENONUI** (216) 531-2211 arba **SAULIUI** (216) 461-3500.

TAILOR

PART TIME
EXPERIENCED

CALL 301-727-5777

WANTED JOURNEYMAN or 1ST CLASS SKILLED KLUGE LETTERPRESS OPERATOR

Experienced full-time. Embossing, foil stamping experience helpful. Steady work for qualified help, and fringe benefits. Send resume or call: **ACCENT EMBOSsing**, 306 Washington, N. Minneapolis, Minn. 55401 612-332-4948. (1-7)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES
FOR ICU & CCU. FOR ALL SHIFTS
To work and live in a small congenial community. Positions available in new coronary care unit of 41 bed hospital in Northern Wisconsin. Experience preferred. Good starting salary and fringe benefits. For information & application contact Dorothy Ortmann, D.O.N., HAYWARD AREA MEMORIAL HOSPITAL, Route 3, Box 3999, Hayward, WIS. 54843. 715-634-8911. (1-7)

MACHINE SHOP HELP
to work and live in Florida.

Requires 5 years minimum experience as **PUNCH SETTERS**. Steady work, good rate & benefits.

MINIMATIC COMPONENTS
580 S. MILITARY TRAIL
DEERFIELD BEACH, FLA. 33441
305-421-9300 (1-5)

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES
To work and live in a small congenial community and in a 185 bed facility. Medium sized rural hospital is seeking R.N.'s interested in opportunities for professional growth and recognition in medical surgical care, intensive critical care, obstetrical care. Excellent salary and benefit package including hospitalization, dental plan, weekend and shift differential, and other programs. Interested persons should contact The Personnel Office of Pemiscot County Memorial Hospital where we are "People Caring for People".
PEMISCOT COUNTY MEMORIAL HOSPITAL
Hwy 61 South & Lee St.
P. O. Box 489 Hayti, Mo. 63851
or Call collect 314-359-1372
An Equal Opportunity Employer (38-1)

BOSTON

LIETUVIŲ KALBA YRA
SENIAUSIA KALBA

Didžiam dienraštyje The Boston Globe, skyriuje "Ask The Globe" buvo klausimas: "Is the Lithuanian language truly the oldest of all European languages?" Atsakymas duotas: "Lithuanian is the oldest living Indo-European language closest to Proto-Indo-European, the ancestral tongue from which all the Indo-European languages evolved".

•So. Bostono Lietuvių Piliečių draugija gruodžio 11 d. išrinko naują valdybą 1984-tiems metams: pirm. Aleksandras Čaplikas, vice-pirm. Danielius Averka,

Superior Savings

ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5 1/4% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI
ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

MIRĖ

• Kazimiera Giedraitienė, našlė Lietuvos Krašto apsaugos ministro plk. Bolelovo Giedraičio, bolševikų sušaudyto 1941 m. prie Červenės, mirė Clevelande ir gruodžio 23 d. buvo palaidota Visų Sielų kapinėse. Nuliūdime liko sūnus Vytautas su šeima ir seserys.

• Jurgis Apanavičius, 96 m. amžiaus, mirė Clevelande gruodžio 25 d. ir gruodžio 28 d. palaidotas Visų Sielų kapinėse. Nuliūdime liko žmona, dukterys Birutė Skrinkienė ir Marija Mikonienė, sūnūs Vincas ir Romas.

• **PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.**

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS OHIO APYGARDA

1984 m. sausio mėn. 14 d. 7 val. vak.

DIEVO MOTINOS PARAPIJOS AUDITORIJOJ RENGIA

sol. GINOS ČAPKAUSKIENĖS ir

pianisto ANDRIAUS KUPREVIČIAUS

KONCERTĄ

Bilietus rezervuoti tel 486-5970 ar 261-4077 ir po lietuviškų pamaldų parapijos kavinėj. Kaina 8, 6 ir 4 dol. Aukojusieji 25 dol. ar daugiau, skelbiami rėmėjais ir gauna du pirmųjų eilių bilietus. Norintieji dalyvauti vakarinėje praneša iki sausio mėn. 12 dienos. Kaina 6 dol.

• JAV LB Clevelando apylinkės valdyba, kuriai pirmininkauja V. Čyvas, atsiuntė Dirvai paremti 25 dol. su šventiniais linkėjimais. Ačiū.

• Clevelando skautininkų draugovė, per pirmininkę v. s. Jadvygą Budrienę, Dirvai paremti atsiuntė 50 dol. su šventiniais linkėjimais. Ačiū.

HOUSE FOR SALE

Euclid 5x5, excellent condition off Lake Shore Blvd. \$79,900.

George Knaus
Realtor
481-9300 (1-2)

PRAKARTA ŽEMĖ "LIETUVIŲ SODYBAI"

Gruodžio 8 d. buvo prakasta žemė "Lietuvių sodybai", 34251 Ridge Road, Willoughby, Ohio, netoli nuo 91 kelio, apie 9 mylios nuo Lietuvių namų ir Dievo Motinos Nepaliaujamos Pagalbos šventovės.

Prakasimo iškilmėse dalyvavo HUD (Housing and Urban Development) atstovai, statybos rangovo Snavelly bendrovės atstovai ir apie 50 lietuvių.

Po trumpų ceremonijų statybos vietoje, visi dalyviai buvo pakviesti užkandžiams į Lietuvių namus, kur invokacija sukalbėjo kun. G. Kijauskas, S. J., o inž. Br. Snarskis, pirmininkaujantis LB patikėtinių tarybai, vadovavo oficialiai daliai. Savo ilgame žody pirmininkas nupasakojo visus sunkumus, patirtus sprendžiant federalinės valdžios paskolos gavimo, sklypo bei kitus techninius klausimus.

Gauta 3.4 mil. dolerių paskola iš 9 1/4% 40 metų. Nuomų subsidijoms "Lietuvių sodyba" gaus kasmet apie pusę milijono dolerių iš federalinės valdžios.

Vyresnio amžiaus (nuo 62 m.) žmonėms ir invalidams, kurie gali patys save

apsitarnauti, bus pastatyti šešių aukštų namai, kuriuose bus 62 butai su vienu miegamuoju ir 20 pritaikinti viengungiams. Rangovas tikisi, jei bus palanki žiema, pastatyti per 8-9 mėnesius. Namus administruos Dana Čipkienė, turinti nekilnojamo turto pirkimo-pardavimo įstaigą, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094.

Pobūvio-užkandžių metu sveikino oficialieji HUD pareigūnai, rangovas, architektas ir LB Krašto valdybos pirm. dr. A. Butkus. Lietuvių Bendruomenė yra šio projekto sponsorius. LB patikėtinių taryba yra įregistruota Ohio valstybėje kaip teisinis šio projekto vykdytojas. Tarybon, be minėto pirmininko Br. Snarskio, įeina: inž. Pr. Razgaitis, Aleksandra Sagainė, dr. A. Čepulis ir dr. H. Brazaitis.

"Lietuvių sodyba" yra pirmasis lietuvių projektas vykdomas federalinės valdžios paskola ir subsidija. (vr)

• **PERKANT IR PARODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.**

CLEVELANDO PARENGIMAI

• SAUSIO 8 D., 4 val. p. p. Tumo Vaižganto — 50 metų mirties paminėjimas. Rengia Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos abiturientai.

• SAUSIO 14 D., šeštadienį, koncertas su Gina Čapkauskiene. Ruošia LB Ohio Apygarda.

• SAUSIO 22 D. Draudžiamosios lietuvių spaudos paroda. Ekspozitai iš Broniaus Kviklio archyvo. Rengia: Dievo Motinos parapija.

• SAUSIO 22 D., Klaipėdos krašto atvadavimo paminėjimas Lietuvių namuose. Rengia Žalgirio šaulių kuopa ir karių veteranų "Ramovė" Clevelando skyrius.

• VASARIO 5 D. Žalgirio šaulių kuopos narių susirinkimas Lietuvių namuose.

• VASARIO 11 D. Lietuvos laisvės vigilija. Rengia: Dievo Motinos parapija.

• VASARIO 12 D. — Vasario 16-sios minėjimas. Ruošia Amerikos Lietuvių Taryba.

• VASARIO 25 D. — Užgavėnių blynų balius — rengia Pilėnų tauto tėvų komitetas.

• KOVO 4 D. — 4 val. parapijos auditorijoje Šv. Kazimiero 500 metų mirties minėjimas. Rengia: Dievo Motinos parapija.

• KOVO 25 D. — Kaziuko mugė, Dievo Motinos parapijos salėje. Rengia Neringos, Klaipėdos ir Pilėnų tuntai.

• BALANDŽIO 8 D. 4 val. popiet sol. Aldonos Stempužienės koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia: Dievo Motinos parapija.

• GEGUŽĖS 5 D. Grandinės balius Slovėnų auditorijoje.

Packages To
Poland
Express Delivery
Only 50c per Pound
21 lbs. max.
Shipments Every Week
Largest Dealer in Ohio
Since 1967

POLISH IMPORT CENTER
6301 Fleet Ave.
429-1010

Pranas Neimanas, kuris su savo darbais dalyvauja vyr. amžiaus menininkų ruošiamose parodose Clevelande, Columbus, Washingtone, Chicagoje ir kitur.

Pr. Neimano raganos ir kitoki medžio drožiniai.

AMBER STUDIOS, Inc.

Tel. (216) 531-3500

505 East 185 Street,
CLEVELAND, Ohio 44119

Galerija atidaryta kiekvieną dieną, išskyrus trečiadienius

DIRVA

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS ŽINIOS

Kalėdų švenčių ir Naujųjų 1984 Metų proga prezidentas ir ponias Reagan, viceprezidentas ir ponias Bush, Valstybės sekretorius ir ponias Shultz, JAV protokolo šefė ir ponas Roosevelt, Apaštališkas delegatas JAV-se, Washingtono arkivyskupas, Washingtono meras ir ponias Barry, Baltimorės meras atsiuntė sveikinimus ir linkėjimus Lietuvos atstovui ir ponias Bačkienėi, kurie irgi pasiuntė sveikinimus bei linkėjimus aukštiesiems sveikintojams.

Švenčių proga O. ir S. Bačkiai taip pat pasikeitė sveikinimais su daugelio kraštų ambasadoriais bei atstovais.

• **Dirvos romano konkursui**, prieš pasibaigiant terminui, buvo gauti šie rankraščiai: Garšviečio — Pakeitai iš Tilžės, Antašavo — Op! op! kas ten? Nemunėli, Baltijos žuvėdros — Skeveldros, Fenikso — Tėvai ir vaikai.

Rankraščiams išsiųsti galutina pašto antspaudo data gruodžio 31 d.

Premija 2500 dol., kurios mecenatas yra Simas Kašėlionis. Jury pirmininkas ra-

šytojas Balys Auginas. Kiti nariai bus paskelbti vėliau.

Aukos Dirvai

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai paremti aukojo:

A. Ramanauskas, Buffalo 1.00
V. Radys, Beverly Shores 3.00
A. Pesys, Fairfield 10.00
R. Vaičaitis, W. Nyack .. 3.00
M. Augutis, Rockford 6.00
Chicago Lietuvių
Moterų Klubas 50.00
Dr. B. ir Br. Kasakačiai
Chicago 50.00
St. Jurjonas, Chicago 8.00
J. Dabrėga, Brockton 3.00
S. Kvečas, Santa Monica 8.00
St. Giedrikis, Juno Beach 8.00
Clevelando Skautininkų
Draugovė 50.00
A. Kalvaitis,
Ormond Beach 10.00
A. Jucys, Toronto 11.85
J. Užupis, Chicago 5.00
Ed. Varekojis,
St. Petersburg 13.00
Dr. P. Budininkas, Cicero 25.00
J. Jokūbaitis, Palm Beach 5.00
Dr. A. Palaitis, Racine .. 3.00
X. Y., Boston 500.00
J. Žemaitis, Amsterdam .. 3.00
S. Skučienė,
Pompano Beach 5.00
X Y., Wyncote 20.00
Pr. Dovydaitis,
Los Angeles 3.00
A. Bimbiris, Los Angeles 10.00
Ed. Milkus, Detroit 3.00
G. Venk, Toledo 6.00
V. Janušonis, Doysman .. 3.00
P. Rudėnas, Westfield 3.00
Kalifornijos Lietuvių
Respublikonų Sąjunga 25.00
Vl. Civinskas,
Juno Beach 33.00
A. Giedraitis,
Santa Monica 3.00
J. Kartanas, Omaha 3.00
M. Petkevičiūtė-Taylor,
Oakland 3.00
E. Gedgaudienė,
Santa Monica 3.00
P. Mičiulis, Gulfport 3.00
S. Lungys, St. Petersburg 3.00
A. Rakauskas,
St. Petersburg 3.00
P. Navazelskis, Westwood 8.00
J. Dilys, St. Catharines 25.00
E. Krygerienė,
Missouri City 6.00
V. Barmus, Los Angeles 3.00
V. Burneika, Hartford .. 33.00
E. Noakas,
Fresh Meadows 8.00
V. Bakūnas, Willowick .. 8.00
Š. Valiukėnas, Springfield 8.00
J. Mockus, Yucaipa 10.00
A. Gilvydis,
Evergreen Park 3.00
P. Milašius, Cleveland .. 3.00
M. Skirpstas, Willowick .. 3.00

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

PABALTIEČIŲ IR LIETUVIŲ SLIDINĖJIMO PIRMENYBĖS

Pabaltiečių ir lietuvių slidinėjimo pirmenybės įvyks 1984 m. vasario 4 ir 5 d. d., Devils Elbow Ski Resort, Bethany, Ont. (apie 60 mylių į šiaurės rytus nuo Toronto). Varžybas vykdo Toronto Estų Slidinėjimo Klubas "KALEV".

Alpinistinės varžybos vyks vasario 5 d., sekmdienį, nuo 10:30 AM. Registracija nuo 9 iki 10 AM.

Cross-country varžybos vyks vasario 5 d., sekmdienį, nuo 10:30 AM. Re-

Gilaus liūdėsio nusiaubti, mirus garbin-gajam Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefui

A. A.

STASIUI LOZORAIČIUI,

nuoširdžią užuojautą reiškiamame brangaus velionio našlei VINCENTAI, sūnams STASIUI ir KAZIMIERUI, visiems artimiesiems bei mūsų diplomatinės tarnybos nariams

Amerikos Lietuvių Taryba

Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefui

A. A.

STASIUI LOZORAIČIUI

mirus, jo žmonai, sūnams ir diplomatinės tarnybos nariams reiškiamame nuoširdžią užuojautą

Amerikos Lietuvių
Tautinė Sąjunga

Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefui

A. A.

STASIUI LOZORAIČIUI

mirus, žmonai VINCENTAI, sūnams STASIUI ir KAZIMIERUI bei diplomatinės tarnybos nariams reiškia nuoširdžią užuojautą

Vyriausias Lietuvos
Išlaisvinimo Komitetas

A. A.

STASYS LOZORAITIS

1898-1983

Lietuvos Respublikos vyras: Užsienio reikalų ministeris (1934-1938), Lietuvos nepaprastasis pasiuntinys ir įgaliojamas ministeris Italijoje (1939-1940), Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos užsienyje šefas (1940-1983).

Lietuvių tauta pagarbiai prisimena ir liūdi netekus iškilias valstybininko.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė reiškia nuoširdžią užuojautą velionio žmonai p. Vincentai Lozoraitienei, sūnui, Lietuvos atstovui prie šv. Sosto, Stasiui Lozoraičiui, jr., sūnui Kaziui Lozoraičiui su šeima, ir visiems giminiams bei artimiesiems.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės
valdyba

Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefui

A. A.

STASIUI LOZORAIČIUI

mirus, žmonai, sūnams ir Diplomatinės Tarnybos nariams reiškiamame nuoširdžią užuojautą

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

gistracija nuo 9 iki 10 AM.

Dalyvių registracija atliekama iki 1984 m. sausio 25 d., šiuo adresu Mr. Arvu Oiling, 31 Jellicoe Avenue, Toronto, Ont. M8W 1W2. Tel. (416) 255-0783.

Lietuvių slidinėtojų dalyvavimą koordinuoja ir lietuvių pirmenybių išvedimu rūpinas ŠALFAS S-gos Slidinėjimo Komitetas, vadovaujamas Mečio Empakerio, 6 Robin Hood Rd., Islington, Ont. M9A 2W7. Tel. (416) 231-1487.

Smulkios informacijos praneštos visiems sporto klubams ir kai kuriems pavieniams slidinėjtojams. Suinteresuotiems pavieniams slidinėjtojams patartina kreiptis į bet kurį sporto klubą, ar tiesioginiai į A. Oiling arba M. Empakerį.

JAV-se gyveną slidinėjtojai dar gali kreiptis į ŠALFAS Slidinėjimo Komiteto vicepirm. Vytenį Čiurlionį, 19755 Upper Terrace, Euclid, Ohio 44117. Telef. (216) 481-1525.

• Inž. Kazimieras Pocius, Vilties draugijos vicepirmininkas, kuris buvo susižeidęs ir išgulėjo keletą dienų ligoninėje, grįžęs namo į Beverly Shores, atsiuntė Dirvai paremti 50 dol. su šventiniais linkėjimais visiems tarnautojams. Ačiū.

• Chicago Lietuvių Moterų Klubas, per pirmininkę Denise Vaikutis, Dirvai paremti atsiuntė 50 dol. su šventiniais linkėjimais. Ačiū.

• Bronius Tiškus, Collinsville, Ill., kartu su žmona linki Dirvai sėkmingų metų ir paramai pridėjo 25 dol. Ačiū.

• ALT S-gos Los Angeles skyrius, kuriam pirmininkauja Rūta Sakienė, atsiuntė Dirvai paremti 100 dol. su šventiniais linkėjimais. Ačiū.

• Lietuvių Tautiniai Namai Chicagoje, per sekretorių M. Valiukėną, Dirvai paremti atsiuntė 100 dol. su šventiniais linkėjimais. Ačiū.

• Donatas Siliūnas, Pompano Beach, Fl., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 100 dol. Ačiū.

• ALT S-gos Chicago skyrius, kuriam pirmininkauja dr. L. Kriaučiūnas, per izd. V. Mastį, atsiuntė Dirvai paremti 50 dolerių su šventiniais linkėjimais. Ačiū.

• ALT S-gos St. Louis skyrius, per sekr. dr. P. Švarčą, Dirvai paremti atsiuntė 100 dol. su šventiniais linkėjimais. Ačiū.

• JAV LB Krašto valdyba, per izd. Kazį Žiedonį, Dirvai paremti atsiuntė 50 dol. su šventiniais linkėjimais. Ačiū.

• Dr. Birutė ir Bronius Kasakačiai, sveikindami Dirvą, pridėjo auką 50 dol. Ačiū.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIS apdraudos įstaigą. Skambinti ŽENONI (216) 531-2211 arba SAULIUI (216) 461-3500.